

RAPORT Z RYNKU

Ceny uprawnień EUA

Od maja br. ceny uprawnień EUA znajdują się między poziomem 50 EUR i 56,5 EUR. Należy odnotować fakt, że po raz pierwszy od dłuższego czasu w czerwcu nie odnotowano rekordowych wartości. Znowu warta zauważenia jest wysoka zmienność cen, która w czerwcu wyniosła 6,35 EUR i była nieco niższa od tej majowej (8 EUR).

Niewątpliwie kluczowym poziomem dla kupujących jest bariera 50 EUR, która w czerwcu nie została przełamana pomimo rosnącej presji sprzedażowej ze strony brytyjskich instalacji dysponujących nadwyżkami uprawnień EUA, które zabezpieczały swoje pozycje na długo przed brexitem. Teraz chcąc uwolnić środki, po to by zakupić brytyjskie uprawnienia, podmioty te są zmuszone do systematycznej wyprzedaży uprawnień EUA. Drugim ważnym czynnikiem wpływającym na ceny uprawnień EUA w czerwcu były rosnące ceny gazu, które są dodatnio skorelowane z cenami uprawnień EUA. Na skutek rosnącego popytu na ten surowiec z Azji, jego ceny rosną. Przykładowo kontrakty terminowe na gaz na 2022 r. wzrosły w czerwcu o ok. 26%. No i wreszcie trzecim czynnikiem, który pozwolił cenom zbliżyć się do rekordowych wartości w maju był „przeciek” dokumentów dotyczących rewizji systemu EU ETS (w tym kluczowych dla przyszłej podaży uprawnień współczynnika LRF i rezerwy MSR) oraz wprowadzenia podatku granicznego CBAM.

Statystycznie, uprawnienia EUA w czerwcu 2021 r. zyskały na wartości blisko 9%. Licząc od dnia 31 maja do 30 czerwca 2021 r. nastąpił wzrost cen uprawnień EUA na rynku spot giełd ICE oraz EEX (średnia) z 51,62 do 56,25 EUR. Średnia ważona cena EUA z 22 transakcyjnych dni czerwca wyniosła 52,52 EUR. Łączny wolumen obrotów uprawnień EUA na giełdach ICE i EEX na rynku kasowym wyniósł ok. 40 mln.

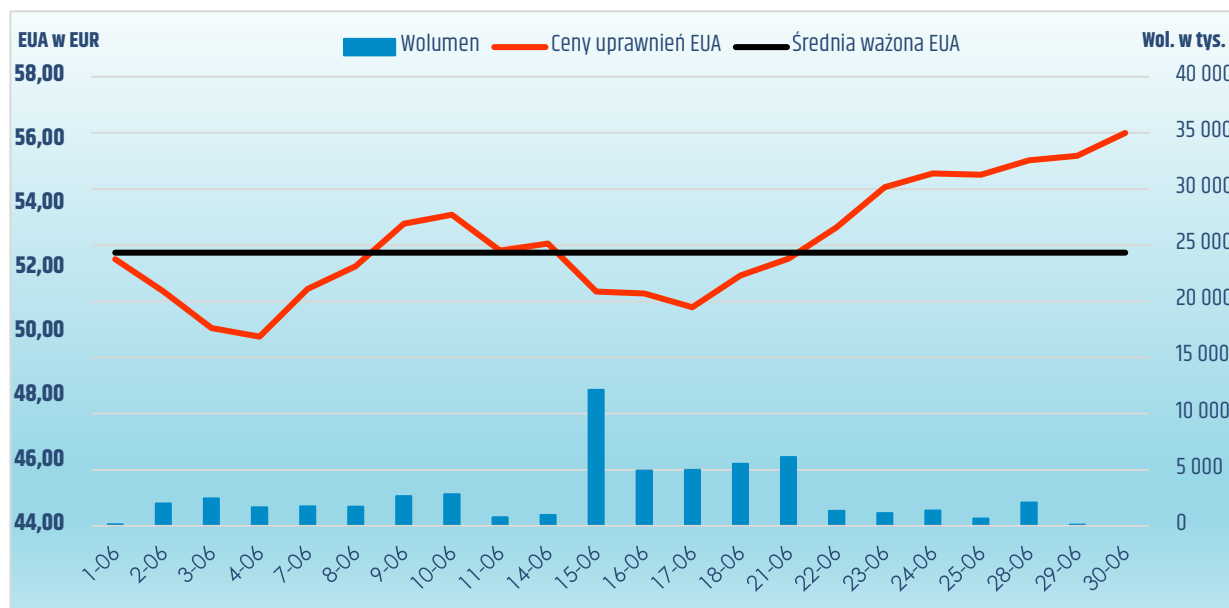
W numerze:

- ▶ Analiza kształtowania się poziomu cen uprawnień EUA/EUAA na rynku pierwotnym i wtórnym w czerwcu
- ▶ Najważniejsze wydarzenia rynkowe czerwca 2021 r.
- ▶ Fit for 55%: czego należy się spodziewać?
- ▶ Zmiany w PL ustawie o systemie handlu uprawnieniami do emisji
- ▶ Oczekiwania dotyczące rozwoju systemu EU ETS oraz pozostałych systemów handlu na świecie
- ▶ Negocjacje nad wdrożeniem Artykułu 6 Porozumienia z Paryża
- ▶ Stan negocjacji klimatycznych przed szczytem COP26 w Glasgow
- ▶ Polityka klimatyczna Kenii i najważniejsze informacje z innych systemów ETS
- ▶ Kalendarium najważniejszych wydarzeń w lipcu 2021 r.

Tabela 1. Notowania cen uprawnień EUA oraz EUAA na rynku kasowym (spot – ICE i EEX) oraz terminowym („ICE EUA Futures Dec” dla lat 2021-2027) w dniach od 31 maja do 30 czerwca 2021 r.

Ceny uprawnień EUA (w EUR)								
Data	Spot	Dec21	Dec22	Dec23	Dec24	Dec25	Dec26	Dec27
30-cze-21	56,25	56,37	56,78	57,49	58,37	59,89	61,17	62,45
31-maj-21	51,62	51,70	52,24	53,12	54,01	55,70	56,90	58,10
Zmiana	8,98%	9,03%	8,69%	8,23%	8,07%	7,52%	7,50%	7,49%
Ceny uprawnień lotniczych EUAA (w EUR)								
Data	Spot	Dec21	Dec22	Dec23	Dec24	Dec25	Dec26	Dec27
31-maj-21	55,92	56,35	X	X	X	X	X	X
31-maj-21	51,28	51,61	X	X	X	X	X	X
Zmiana	9,05%	9,18%	X	X	X	X	X	X

Wykres 1. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA oraz poziom wolumenu na rynku spot giełd EEX oraz ICE w czerwcu 2021 r. [w EUR]

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie danych z giełd EEX oraz ICE

► Analiza kształtowania się poziomu cen uprawnień EUA na rynku wtórnym w czerwcu¹

Czerwiec rozpoczął się od blisko 5% spadków cen uprawnień, w wyniku których w dniu 4 czerwca ich wartości balansowały na poziomie psychologicznej granicy 50 EUR, który może być postrzegany przez prowadzących instalacje jako dobrą okazję do zakupów. Z punktu widzenia technicznego obrazu rynku poziom 50 EUR jest niezwykle istotnym wsparciem dla cen, a jego przebicie w dół może wywołać większą korektę spadkową. Wydaje się, że utrzymująca się od paru tygodni tendencja spadkowa jest efektem aktywności brytyjskich uczestników systemu handlu uprawnieniami do emisji, którzy po uruchomieniu handlu w systemie brytyjskim (UK ETS) są zmuszone sprzedawać zakupione wcześniej uprawnienia w systemie EU ETS (po to, aby zakupić uprawnienia brytyjskie).

W dniach od 7 do 10 czerwca na rynku wystąpiło mocne odreagowanie i dynamiczne wzrosty cen uprawnień do poziomu 53,70 EUR. Wzrosty następowały po tym, jak w dniu 4 czerwca wystąpiła przerwa w handlu i problemy techniczne w związku z przeniesieniem systemu transakcyjnego z Londynu do Holandii

(platforma Endex) na skutek brexitu. Wzrostom sprzyjały też wysokie ceny rozliczenia aukcji oraz wzrosty cen surowców energetycznych, w tym gazu, którego podaż mocno maleje na skutek dużego zapotrzebowania z Azji. Kolejny tydzień na rynku (11-17 czerwca) zakończył się spadkami cen do wartości 50,82 EUR, na skutek prawdopodobnie niższych cen na rynku brytyjskich uprawnień (UKA) oraz spadków cen gazu (obydwa aktywa są dodatkowo skorelowane z cenami EUA). Ostatnie dwa tygodnie czerwca to już systematyczne wzrosty cen uprawnień, które wywindowały ich wartości do okolic majowych maksimów (56,25 EUR). Głównym czynnikiem pro-wzrostowym były skokowe wzrosty cen gazu, publikacja wyższych niż oczekiwano przydziałów bezpłatnych uprawnień dla Niemiec oraz medialne przecieki dotyczące rewizji systemu EU ETS w ramach pakietu Fit for 55% (ma być opublikowany 14 lipca), które wskazywały na zmniejszenie podaży uprawnień w przyszłości w związku ze zmianą m.in. liniowego współczynnika redukcji (LRF) oraz zmianą parametrów rezerwy MSR.

¹ Opracowano na podstawie informacji i danych publikowanych przez m.in. giełdy ICE, EEX.

▶ Najważniejsze wydarzenia rynkowe czerwca 2021 r.

1. Rada UE przyjęła rozporządzenie ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (ang. Just Transition Fund) o wartości 17,5 mld EUR, z którego finansowane będą projekty obniżające społeczno-gospodarcze koszty dla tych społeczności w UE, które są w dużym stopniu zależne od paliw kopalnych lub wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu. Jest to jeden ze środków, które podejmuje UE, by osiągnąć cel zakładający zmniejszenie o 55% emisji gazów cieplarnianych do roku 2030 i neutralność klimatyczną do roku 2050.² **(7 czerwca)**
2. Handel na giełdzie ICE Endex w Amsterdamie został chwilowo wstrzymany z uwagi na problemy techniczne w związku z migracją systemu transakcyjnego do obsługi kontraktów terminowych i opcji na uprawnienia EUA z Londynu do Amsterdamu na skutek brexitu.³ **(7 czerwca)**
3. Zgodnie z dokumentem do którego dotarł EURACTIV⁴ Niemcy opowiadają się za szybkim zakończeniem wydawania bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla lotnictwa oraz popierają rozszerzenie systemu handlu uprawnieniami do emisji w Unii Europejskiej. Polska swoje stanowisko w tej sprawie przedstawiła w liście skierowanym do KE w marcu br.⁵ Niemcy w swoim stanowisku przedstawionym w dokumencie poparły plan Komisji dotyczący wprowadzenia systemu ETS na sektor transportu i ogrzewania budynków za pośrednictwem odrębnego od istniejącego już EU ETS. (Niemcy w tym roku wdrożyły krajowy system handlu uprawnieniami do emisji dla sektora transportu i ogrzewania z ceną początkową w wysokości 25 euro). **(8 czerwca)**
4. Frans Timmermans, wiceprzewodniczący KE ds. Europejskiego Zielonego Ładu oraz Komisarz w DG Climate Action podczas posiedzenia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie spraw społecznych dotyczącego Europejskiego Zielonego Ładu przedstawił, że w dniu 14 lipca KE zaproponuje pakiet polityk mających na celu szybsze ograniczenie emisji, tzw. pakiet legislacyjny "Fitfor55". Cały pakiet nowej legislacji, będzie obejmował propozycję zmian w zakresie m.in. nowych celów w zakresie OZE, podatku granicznego CBAM, jak również reformy systemu ETS (poprzez m.in. wprowadzenie systemu handlu uprawnieniami do emisji CO₂ dla sektora transportu i budownictwa). Jednym z elementów całego planu ma być również ogłoszenie specjalnego Funduszu pod nazwą *Climate Action Social Fund*, który ma chronić najbardziej narażone na wzrost cen uprawnień do emisji gospodarstwa.⁶ **(9 czerwca)**
5. W Dzienniku ustaw opublikowano znowelizowaną ustawę o systemie handlu uprawnieniami do emisji. Celem nowelizacji było uwzględnienie zapisów unijnej dyrektywy w zakresie wzmocnienia efektywnych pod względem kosztów redukcji emisji oraz inwestycji niskoemisyjnych oraz powołanie do życia tzw. Funduszu Modernizacyjnego. Więcej w dalszej części raportu.⁷ **(10 czerwca)**
6. Po trzech tygodniach intensywnej negocjacji zakończyła się sesja robocza Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu. Celem sesji było przygotowanie do negocjacji na COP26, czyli 26 sesji Konferencji Stron Konwencji Klimatycznej, która ma się

² Neutralność klimatyczna: Rada przyjmuje Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji - Consilium (europa.eu)

³ <https://www.reuters.com/business/energy/ice-exchange-suspends-european-carbon-trading-after-migration-endex-2021-06-07/>

⁴ LEAK: Germany backs carbon pricing extension in EU climate policy overhaul - EURACTIV.com

⁵ List premierów Bułgarii, Czech, Węgier, Polski oraz Słowacji ws. sektorów do KE oraz Rady UE w sprawie sektorów nieobjętych unijnym systemem handlu emisjami (EU ETS).

⁶ EU plans 'climate action social fund' to shield citizens from rising carbon prices - EURACTIV.com

⁷ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz niektórych innych ustaw (dziennikustaw.gov.pl).

odbyć w dniach 1-12 listopada 2021 r. w Glasgow. Więcej informacji w dalszej części raportu.⁸ **(17 czerwca)**

7. Parlament Europejski przyjął 442 głosami za, przy 203 przeciw oraz 51 wstrzymujących się, stanowisko w sprawie Europejskiego Prawa Klimatycznego, które określa cel osiągnięcia dla UE neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz wspólny cel redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu do 1990 r. (z uwzględnieniem większej wartości pochłaniania może to być nawet 57%). W ten sposób polityczne zobowiązanie dotyczące osiągnięcia neutralności klimatycznej UE do 2050 r. zostało zamienione w wiążące zobowiązanie. Następnie stanowisko musi przyjąć Rada UE.⁹ **(24 czerwca)**
8. Rada UE przyjęła w pierwszym czytaniu stanowisko w sprawie Europejskiego Prawa Klimatycznego. W ten sposób zakończono procedurę przyjmowania prawa. Europejskie Prawo o Klimacie poza określeniem dla UE celu neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz celu redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu do 1990 r. wprowadza również limit na udział pochłaniania w osiąganiu tego celu w wysokości 225 mln ton ekwiwalentu CO₂. Kwestie te mają zostać przedstawione przez KE w projekcie reformy rozporządzenia dot. LULUCF¹⁰. Nowe prawo wejdzie w życie 20 dni po opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym.¹¹ **(28 czerwca)**
9. W komunikacie KE poinformowała o publikacji tabel wraz z wartościami przydziałów uprawnień dla instalacji stacjonarnych w państwach członkowskich kwalifikujących się do otrzymania bezpłatnego przydziału w latach 2021-2025 r. w EU ETS¹². Na podstawie przyjętej decyzji KE nakazała centralnemu administratorowi wprowadzenie krajowych

tabel alokacji do rejestru EUTL i to na podstawie tej decyzji państwa członkowskie będą przeprowadzały krajową procedurę wydawania bezpłatnych uprawnień. Jednocześnie w komunikacie wskazano, że dyrektywa EU ETS jest poddawana przeglądowi w ramach pakietu legislacyjnego „Fit for 55” i w przypadku zmiany art. 9 i 10a tej dyrektywy zarówno międzysektorowy współczynnik korygujący, jak i ostateczne poziomy przydział bezpłatnych uprawnień, mogą ulec zmianie w okresie od 2021 do 2025 r.¹³ **(29 czerwca)**

10. Zgodnie z oceną wpływu (tzw. impact assessment) rewizji systemu EU ETS, do którego dotarła agencja Bloomberg News, ceny uprawnień do emisji mogą wzrosnąć od 50 EUR do 85 EUR do 2030 r. (są to projekcje KE). Powyższe prognozy nieco odbiegają od prognoz autorstwa Bloomberg NEF na 2030 r., które wskazują, że cena może się ukształtować na poziomie 108 EUR. Co ciekawe, niektóre fundusze hedgingowe oczekują, że ceny uprawnień EUA w tym roku mogą wzrosnąć nawet do 100 EUR¹⁴. **(29 czerwca)**
11. Portal EURACTIV¹⁵ ujawnił projekt rozporządzenia dotyczący podatku granicznego CBAM¹⁶, który ma być jednym z elementów opublikowanego 14 lipca br. pakietu „Fit for 55%”. Z opublikowanych dokumentów wynika, że ma obowiązywać 3-letnia faza przejściowa tego podatku (od 2023 r.) oparta na dostępnych danych o emisjach podobnych towarów w UE, a importerzy będą się rozliczać z obowiązku CBAM poprzez uiszczenie opłaty CBAM przy imporcie. Sektory, które mają być objęte podatkiem to sektor stali, żelaza, cementu, nawozów, aluminium i energii elektrycznej. Po okresie przejściowym ma zacząć funkcjonować specjalny organy CBAM (CBAM Authority) i specjalny rejestr CBAM. Importerzy będą potrzebować autoryzacji od organu CBAM,

⁸ https://ec.europa.eu/clima/news/road-cop-26-bonn-climate-change-conference_en

⁹ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210621IPR06627/eu-climate-law-meps-confirm-deal-on-climate-neutrality-by-2050>

¹⁰ LULUCF- ang. Land use, land use change and forestry.

¹¹ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/06/28/council-adopts-european-climate-law/>

¹² https://ec.europa.eu/clima/news/commission-publishes-national-allocation-tables-member-states-eu-ets-stationary-installations_en

¹³ w obecnych warunkach (przed zmianą dyrektywy EU ETS) nie przewiduje się zastosowania korekty w latach 2021-2025 o czym można przeczytać w majowym raporcie z rynku (nr 110)

¹⁴ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-06-29/europe-co2-prices-may-rise-more-than-50-by-2030-eu-draft-shows?srnd=premium-europe>

¹⁵ <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/eus-carbon-border-tariff-to-target-steel-cement-power/>

¹⁶ <https://www.euractiv.com/wp-content/uploads/sites/2/2021/06/CBAM-Regulation-Draft.pdf>

który nada im unikalny numer rachunku. Więcej w dalszej części raportu. **(29 czerwca)**

12. Zgodnie z opublikowanymi przez portal Montel informacjami dotyczącymi reformy Dyrektywy EU ETS, projekt wniosku KE ma również dotyczyć propozycji objęcia systemem EU ETS emisji pochodzących z transportu morskiego. Operatorzy statków mają być zobowiązani do umorzenia uprawnień EUA obejmujących 20% ich zweryfikowanych emisji w 2023 r., 45%

w 2024 r., 70% w 2025 r. i 100% od 2026 r. Operatorzy statków mają być zobowiązani do kupowania wszystkich swoich uprawnień na aukcji, co znaczy, że nie zostaną objęci bezpłatnymi przydziałami EUA. W projekcie stwierdzono, że każdy armator, który nie dopełni swoich zobowiązań, będzie miał zakaz zawijania do portów UE i zostanie ukarany grzywną.¹⁷ Propozycja dodałaby około 90 milionów ton emisji CO₂ do EU ETS.¹⁸ **(30 czerwca)**

► Kształtowanie się cen uprawnień EUA i EUAA na rynku pierwotnym

W czerwcu w ramach rynku pierwotnego przeprowadzono 22 aukcje dla uprawnień EUA. Za pośrednictwem giełdy EEX sprzedano łącznie ponad 66,23 mln uprawnień EUA, po średniej ważonej cenie 52,69 EUR (o 0,17 EUR powyżej średniej ceny spot z rynku wtórnego). Współczynnik popytu do podaży uprawnień, tzw. *cover ratio*, na wszystkich aukcjach EUA wyniósł 1,48¹⁹. Należy zauważyć, że w czerwcu nie było prowadzonej sprzedaży uprawnień EUAA (lotniczych).

Aukcje polskich uprawnień do emisji na platformie EEX

W czerwcu 2021 r. giełda EEX, w imieniu Polski, przeprowadziła pięć aukcji dla uprawnień EUA, na których sprzedano łącznie 12,87

mln uprawnień EUA po średniej cenie 53,04 EUR. Przychód do polskiego budżetu ze wszystkich czerwcowych aukcji polskich uprawnień EUA wyniósł blisko 683 mln EUR. Polskie aukcje cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem kupujących, na co wskazuje liczba biorących udział w aukcji (średnio 26 podmiotów) oraz zgłoszone wolumeny, na które opiewały oferty – współczynniki podaży do popytu (*cover ratio*) znajdował się średnio na poziomie liczby 1,44. W 2021 r. przedmiotem sprzedaży będzie w sumie 118 702 500 polskich uprawnień EUA oraz 114 tys. uprawnień EUAA z zastrzeżeniem jednak, że wolumen dla uprawnień EUA w okresie od września do grudnia 2021 r. zostanie obniżony o wolumen,

Tabela 2. Statystyka aukcji polskich uprawnień EUA w czerwcu 2021 r.

Aukcja PL	Cena rozliczenia w EUR/EUA	Liczba oferowanych EUA	Przychód w EUR	Zapotrzebowanie na EUA	Cover ratio*	Liczba uczestników
2 czerwca	51,50	2 575 000	132 612 500	3 932 000	1,53	23
9 czerwca	53,70	2 575 000	138 277 500	4 263 000	1,66	28
16 czerwca	50,83	2 575 000	130 887 250	3 636 500	1,41	27
23 czerwca	53,62	2 575 000	138 071 500	3 500 000	1,36	24
30 czerwca	55,57	2 575 000	143 092 750	3 242 000	1,26	26
Suma/średnia	53,04	12 875 000	682 941 500	18 573 500	1,44	26

* całkowite zapotrzebowanie na uprawnienia, zgłoszone przez uczestników aukcji dzielone przez liczbę oferowanych uprawnień

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych z giełdy EEX

¹⁷ <https://www.montelnews.com/news/1234936/ec-proposes-one-off-cut-in-ets-emissions-cap-draft>

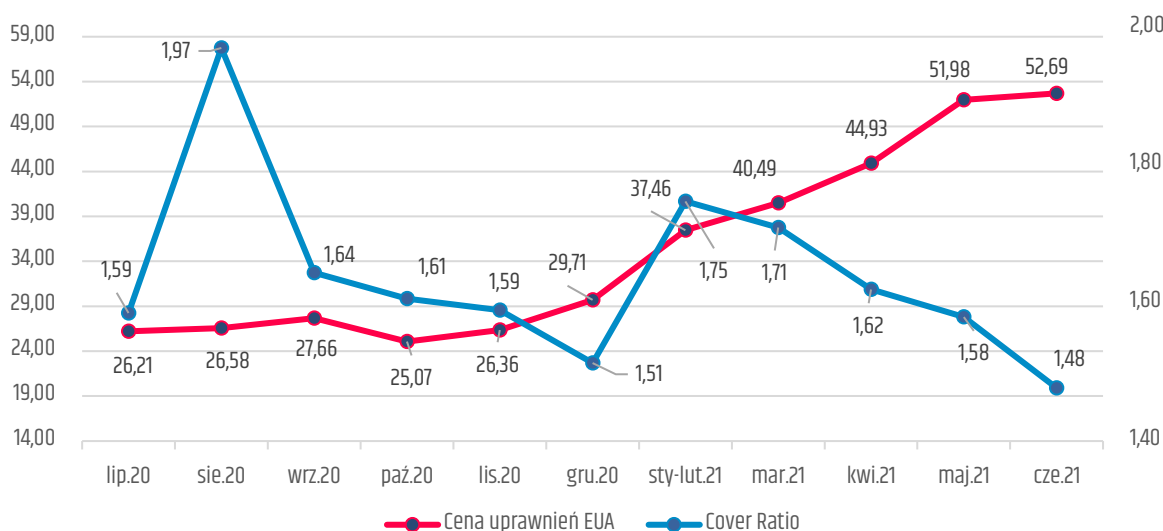
¹⁸ [EU steers shipping towards carbon trading market to curb emissions | Reuters](#)

¹⁹ Obliczono średni ważony współczynnik popytu do podaży, czyli stosunek wolumenu zleceń do wolumenu oferowanego na aukcji.

który zasili rezerwę MSR na podstawie [decyzji 2015/1814](#). W dniu 12 maja br. Komisja Europejska opublikowała dane o liczbie uprawnień w obiegu, czyli nadwyżce, na podstawie, której ustalono, że w okresie od września 2021 r. do sierpnia 2022 r. do rezerwy trafi w sumie ok. 379 mln uprawnień EUA²⁰. Zgodnie

z szacunkami KOBiZE oznacza to, że na polskiej aukcji w 2021 r. będzie sprzedawanych w sumie ok. 103 mln polskich uprawnień EUA. Jednak ostateczna liczba uprawnień będzie znana w momencie publikacji zaktualizowanego kalendarza aukcji, co ma nastąpić już wkrótce.

Wykres 2. Średniomiesięczne ważone ceny uprawnień EUA osiągnęte na aukcjach (lewa oś) oraz współczynniki popytu do podaży – tzw. cover ratio (prawa oś) w przeciągu ostatniego roku.

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych z giełdy EEX

Pakiet Fit for 55: czego należy się spodziewać²¹?

W dniu 11 grudnia 2019 r. w komunikacie KE została przedstawiona strategia Europejskiego Zielonego Ładu, która określa szczegółową wizję Europy neutralnej dla klimatu do 2050 r., ochrony różnorodności biologicznej, ustanowienia gospodarki o obiegu zamkniętym i eliminacji zanieczyszczeń, przy zwiększeniu konkurencyjności przemysłu europejskiego i zapewnieniu sprawiedliwej transformacji dla pracowników i regionów. Wraz z ogłoszeniem Europejskiego Zielonego Ładu przewodnicząca Komisji Ursula von der Leyen zobowiązała się do

przedstawienia planu zwiększenia unijnego celu redukcji emisji do 2030 r.

Von den Leyen, w swoim wystąpieniu o stanie UE z 17 września 2020 r., zaproponowała, aby cel redukcji w UE wynosił minimum 55%, co będzie wiązało się ze zmianą prawodawstwa UE w dziedzinie klimatu i energii w ramach tzw. pakietu Fit For 55% (ang. Fit For 55% package). Tego samego dnia KE przyjęła komunikat „Europejski Pakt na rzecz klimatu”²², który również

²⁰ https://ec.europa.eu/clima/news/ets-market-stability-reserve-reduce-auction-volume-over-378-million-allowances-between_en

²¹ Artykuł przygotowany na podstawie artykułu EURACTIVE pt. „LEAKED: The EU's carbon market reform proposal”

²² COMMUNICATION FROM THE COMMISSION: [Stepping up Europe's 2030 climate ambition Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people](#), Brussels, 17.9.2020

zawiera propozycję podwyższenia celu redukcyjnego w UE z obecnych 40% do 55% w 2030 r. w stosunku do 1990 r.

KE zapowiedziała opublikowanie pakietu dokumentów dotyczących Fit For 55% w dniu 14 lipca 2021 r., z czego do najważniejszych elementów należeć będą m.in.:

- ▶ Reforma systemu EU ETS,
- ▶ Wprowadzenie podatku granicznego CBAM,
- ▶ Zmiana rozporządzenia dotyczącego non-ETS (Effort Sharing Regulation - ESR)
- ▶ Nowelizacja dyrektywy ws. OZE (RED) oraz dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej (EED)
- ▶ Przegląd rozporządzenia w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF).

Portal EURACTIV opublikował artykuły, w których udostępnił projekty dokumentu²³ zmieniającego dyrektywę EU ETS, decyzję MSR oraz projekt rozporządzenia o wprowadzeniu podatku CBAM²⁴. „Wyciek” powyższych dokumentów jest bardzo interesujący z perspektywy oczekiwanej publikacji pakietu Fit for 55% w dniu 14 lipca br. Poniżej przedstawiono najważniejsze elementy upublicznionych dokumentów.

Włączenie do EU ETS transportu morskiego

- ▶ Rozszerzenie systemu EU ETS na transport morski będzie miało zastosowanie w odniesieniu do emisji z rejsów przyptywowych i emisji występujących przy zacamowaniu w porcie UE. Ponadto mają obowiązywać te same zasady dotyczące aukcji, rejestru, obowiązku rozliczenia się z emisji, tak jak przy innych sektorach objętych systemem EU ETS. Obowiązek umarzenia uprawnień w sektorze transportu morskiego ma być wprowadzany stopniowo w latach 2023–2025, przy czym przedsiębiorstwa

żeglugowe będą musiały umarzać 100% swoich zweryfikowanych emisji od 2026 r.

Liniowy współczynnik redukcji (LRF)

- ▶ Wartość współczynnika LRF zmieni się od roku następującego po wejściu zmienionej dyrektywy EU ETS w życie. Oznacza to, że najprawdopodobniej nowy LRF zacznie obowiązywać od 2024 r. Będzie on uwzględniał także emisje z transportu morskiego. W projektach zapisu brak określenia konkretnej % wartości LRF, zawarto tylko ogólny zapis, że LRF ma być skalkulowany z uwzględnieniem tzw. mechanizmu on-off (czyli jednorazowej redukcji capu w danym roku), tak aby odzwierciedlał w sposób liniowy redukcję emisji od 2021 r. i uwzględniał cel redukcyjny na 2030 r. (w stosunku do 2005 r.)

Rezerwa MSR

- ▶ **Procentowy współczynnik transferu uprawnień do rezerwy MSR (ang. intake rate):** pozostawienie podwyższonego współczynnika intake rate w wysokości 24% do końca 2030 r. (który dotychczas miał obowiązywać do 2023 r., a po tym roku miał spadać do 12%). Dopiero po 2030 r. wartość współczynnika ma spaść do 12%. Celem tego zapisu jest szybsza redukcja nadwyżki na rynku, tj. liczby uprawnień w obiegu (ang. TNAC²⁵). Efektem tego zapisu byłoby znaczące zwiększenie transferów uprawnień do rezerwy MSR oraz prawdopodobny wzrost ceny uprawnień, jednak z uwagi na propozycję wprowadzenia dodatkowego progu MSR (który opisano w kolejnym punkcie) efekt ten powinien być łagodniejszy. Trudno przewidzieć dokładnie jak ta propozycja przełoży się na ceny uprawnień. Refinitiv obliczył, że na skutek 24% intake rate, średnie ceny uprawnień EUA w latach 2021-2030 mogą wzrosnąć o ok. 25%, z 47 EUR do 61 EUR (jednak w kalkulacjach Refinitiv nie brał pod uwagę wprowadzenia dodatkowego progu).

²³ <https://www.euractiv.com/wp-content/uploads/sites/2/2021/07/ETS-Proposal.pdf>

²⁴ <https://www.euractiv.com/wp-content/uploads/sites/2/2021/06/CBAM-Regulation-Draft.pdf>

²⁵ TNAC - Total Number of Allowances in Circulation

- ▶ **Wprowadzenie dodatkowego progu MSR, czyli tzw. buffer MSR intake (dalej mają funkcjonować główne proggi: 833 -400 mln):** zgodnie z propozycją, gdy nadwyżka będzie znajdować się pomiędzy poziomem 1096 mln a 833 mln uprawnień, to do rezerwy trafi różnica pomiędzy poziomem nadwyżki a progiem 833 mln. Wprowadzenie tego rozwiązania ma zapobiegać efektowi tzw. „threshold effect”, czyli sytuacji, w której poziom nadwyżki mógłby balansować tuż przy górnym progu MSR (833 mln). W efekcie mogłoby dojść do sytuacji, w której nadwyżka uprawnień w jednym roku znajdowałaby się tuż nad progiem (i następowalby transfer dużej liczby uprawnień do MSR), a w następnym roku tuż pod progiem (i żadnego transferu by nie było). Mogłoby to być szokiem dla rynku w kontekście wolumenów aukcyjnych oraz skokowych wzrostów cen uprawnień. Efektem wprowadzenia dodatkowego progu MSR powinien być coraz niższy transfer uprawnień EUA do rezerwy wraz ze zbliżaniem się nadwyżki do górnego progu 833 mln. Można zatem uznać, że zejście nadwyżki poniżej 1096 mln spowoduje, że intake rate od tego momentu może osiągać sporo niższe wartości niż 24%²⁶.
- ▶ **Zmiana sposobu kalkulacji nadwyżki** poprzez włączenie do kalkulacji nadwyżki uprawnień (TNAC) sektora lotniczego (emisji oraz uprawnień wydanych) oraz sektora morskiego (bilans między emisjami a wydanymi uprawnieniami). Szacuje się, że włączenie lotnictwa, z uwagi na większe emisje w tym sektorze w stosunku do wydawanych uprawnień EUAA, spowodowałoby obniżenie nadwyżki uprawnień na rynku, a tym samym nieznacznie ograniczyłoby działanie rezerwy MSR (mniej EUA byłoby zabieranych z rynku), co wpłynęłoby na złagodzenie wzrostów cen uprawnień. Dodatkowo planowana jest kosmetyczna zmiana w liczeniu TNAC - uprawnienia które trafią do rezerwy MSR nie będą uwzględniane w kalkulacji

nadwyżki, tzn. nie będą uwzględniane w podaży uprawnień (w wydanych uprawnieniach EUA) i nie trzeba ich będzie odejmować jak to jest w obecnych przepisach. Ta propozycja nie spowoduje zmian w kalkulacji nadwyżki.

- ▶ **Anulowanie uprawnień w rezerwie po 2023 r. (ang. invalidation mechanism):** mechanizm ten ma pozostać w tej samej wersji co poprzednio (czyli w MSR anulowane są uprawnienia do poziomu wolumenów uprawnień sprzedanych na aukcji w poprzednim roku), z tą różnicą, że w rezerwie zawsze musi znajdować się minimum 400 mln uprawnień EUA. Przepis ten eliminuje ryzyko pozostawienia w rezerwie niewielkiej liczby uprawnień, która byłaby niewystarczająca do późniejszej interwencji na rynku (jeżeli nadwyżka spadłaby poniżej 400 mln).

Fundusz Modernizacyjny (FM)

- ▶ **Zwiększenie środków:** KE proponuje zwiększenie FM o dodatkowe 2% uprawnień puli z lat 2024-2030²⁷ (czyli nie jak obecne 2%, które jest liczone dla lat 2021-2030). Oznacza to, że pula FM nie zwiększy się dwukrotnie w stosunku do obecnej (czyli do 4%), ponieważ zmieni się podstawa wyliczenia tych dodatkowych 2%. Należy też zauważyć, że państwami członkowskimi będącymi beneficjentami tej dodatkowej liczby uprawnień będą państwa członkowskie o PKB na mieszkańca poniżej pewnej średniej unijnej z lat 2016-2018 (nie podano konkretnej wielkości). Ewentualne podwyższenie średniej unijnej (dla obecnych środków wynosi 60%) może oznaczać, że liczba beneficjentów będzie zwiększona (obecnie wynosi 10 państw czł. UE) i będzie więcej państw do podziału „okrojonych” już środków”.

Podatek graniczny CBAM

- ▶ **Przydziały bezpłatnych uprawnień:** wprowadzenie mechanizmu CBAM, ma być alternatywą dla środków zapobiegających ucieczce emisji. W propozycji zapisano, że

²⁶ Różnica pomiędzy 1096 mln a 833 mln wynosi 263 mln co dokładnie odpowiada 24% przy nadwyżce wynoszącej 1096 mln. Zgodnie z nową propozycją, gdy TNAC wyniesie w kolejnym roku np. 1000 mln, to do rezerwy trafi już tylko 167 mln uprawnień (czyli różnica między TNAC a górnym progiem 833 mln), co będzie

oznaczało, że intake rate w tym roku nie wyniesie 24% tylko 16,7% (167mln/1000 mln).

²⁷ W projekcie przepisów użyto stwierdzenia „rok po wejściu w życie dyrektywy EU ETS” czyli można oczekiwać, że będzie to pula liczona dla lat 2024-2030.

sektory objęte tym podatkiem powinny być pozbawione przydziałów bezpłatnych uprawnień. Projekt nie precyzuje jednak, kiedy bezpłatne przydziały będą wycofywane, pozostawiając najprawdopodobniej tę decyzję państwom czł. UE i Parlamentowi Europejskiemu. Jak podaje m.in. Financial Times prowadzone są analizy dotyczące wycofania bezpłatnych przydziałów dla sektorów objętych CBAM prawdopodobnie do 2030 lub 2035 r.²⁸

- ▶ **Faza przejściowa:** wdrożenie CBAM będzie 2-etapowe, z fazą przejściową przewidzianą na 3 lata od wejścia w życie w 2023 r. Faza przejściowa będzie składać się z „uproszczonego systemu”, mającego na celu „zmniejszenie ryzyka” zakłócającego przepływy handlowe i złagodzenie początkowego obciążenia administracyjnego importerów. Dlatego też na początku system CBAM będzie się opierał na wartościach domyślnych (ang. default values), tj. na podstawie dostępnych danych o emisjach podobnych towarów w UE, a importerzy będą się rozliczać z obowiązku CBAM poprzez uiszczenie opłaty CBAM przy imporcie. CBAM będzie skupiać się na konkretnych produktach produkowanych poza UE, a zakres produktów ma nie wykraczać poza sektory i emisje objęte EU ETS. CBAM w fazie przejściowej będzie obejmował największą część emisji GHG w ramach EU ETS, w wybranych sektorach zagrożonych ucieczką emisji (cement, energia elektryczna, nawozy, żelazo i stal, aluminium), w których to ryzyko jest najbardziej znaczące. Z czasem (po fazie pilotażowej) do mechanizmu ma wchodzić więcej sektorów.
- ▶ **Faza docelowa:** będzie opierać się na corocznych deklaracjach ze strony importerów dotyczących emisji (bezpośrednich i pośrednich) produktów importowanych do UE, które będą wysyłane odpowiednim organom CBAM (ang. CBAM Authority), które na tej podstawie oszacują liczbę certyfikatów CBAM. Każdy autoryzowany importer powinien wypełnić i wysłać deklarację do dnia 31 maja

każdego roku w odniesieniu do towarów importowanych w poprzednim roku kalendarzowym. Cena certyfikatów ma być powiązana z ceną uprawnień w systemie EU ETS i opierać się na tygodniowej średniej cenie z aukcji uprawnień. Każdy importer będzie musiał się rozliczyć z certyfikatów odpowiadających całkowitym emisjom w przywożonych towarach. Zaniechanie tego obowiązku będzie skutkowało nałożeniem kary w wysokości nawet 3-krotności średniej ceny certyfikatów CBAM.

Pozostałe zmiany związane z EU ETS

- ▶ **Benchmarki:** w celu ograniczenia możliwości zastosowania międzysektorowego współczynnika korygującego (ang. Cross Sectoral Correction Factor - CSCF) po dostosowaniu limitu emisji (tj. capu i LRF), KE proponuje aktualizację benchmarków poprzez zwiększenie od 2026 r. maksymalnego współczynnika do 2,5% rocznie (zamiast obecnych 1,6%).
- ▶ **Przychody z aukcji:** KE proponuje, aby państwa czł. przeznaczały 100% przychodów z aukcji (zamiast jak jest obecnie 50%) na realizację celów wskazanych w dyrektywie.

Utworzenie oddzielnego systemu ETS dla transportu i budownictwa od 2025 r.

- ▶ W pierwszym roku funkcjonowania nowego systemu podmioty będą zobowiązane do raportowania swoich emisji za lata 2024 i 2025. Wydawanie uprawnień i obowiązek rozliczenia emisji będzie obowiązywać dopiero od 2026 r.
- ▶ Wszystkie uprawnienia będą sprzedawane na aukcjach od 2026 r. W nowym systemie nie przewiduje się przydziału bezpłatnych uprawnień.
- ▶ LRF w nowym systemie dla sektora transportu i budynków zacznie funkcjonować od 2026 r. na podstawie danych emisyjnych z non-ETS. W tym przypadku również nie podano wartości procentowej tempa redukcji. Natomiast

²⁸ [Europe's steel industry fears abrupt end to free carbon permits | Financial Times \(ft.com\)](https://www.ft.com/content/2021/06/01/eu-ets-carbon-permits)

ustalono poziom bazowy capu, którego trajektoria zmniejszania ma się zaczynać od 2024 r. od poziomu ok. 1,11 mld ton CO₂.

- ▶ Rezerwa MSR prawdopodobnie będzie funkcjonować tak samo jak w EU ETS. Od 2026 r. w rezerwie ma się znajdować 600 mln uprawnień.
- ▶ W nowym systemie będzie funkcjonował bardzo podobny mechanizm stabilizujący ceny uprawnień do mechanizmu

z art. 29a dyrektywy EU ETS. Różnica polega na tym, że będzie on aktywowany szybciej niż w EU ETS z uwagi na krótsze okresy obliczania średnich cen uprawnień w tym mechanizmie. Pozwoli to na uwolnienie 50 mln lub 150 mln uprawnień z rezerwy MSR w zależności od opcji tego mechanizmu (proponowane są dwie).

Nowelizacja PL ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji

W dniu 10 czerwca 2021 r. w Dzienniku Ustaw opublikowana została [ustawa z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz niektórych innych ustaw](#)²⁹. Przedmiotowa ustawa zmienia ustawę z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz kilka innych ustaw, w tym m.in. ustawę z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji³⁰ oraz ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska³¹. Poza drobnymi wyjątkami ustawa weszła w życie w dniu 25 czerwca 2021 r.

Głównym celem ustawy było uzupełnienie transpozycji do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410 z dnia 14 marca 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w celu wzmocnienia efektywnych pod względem kosztów redukcji emisji oraz inwestycji niskoemisyjnych oraz decyzję (UE) 2015/1814³². Jedną z najbardziej istotnych zmian wprowadzonych przez ww. dyrektywę stanowi ustanowienie tzw. Funduszu Modernizacyjnego³³. Działalność Funduszu Modernizacyjnego została zaplanowana na lata 2021–2030, a najważniejszym jego

celem jest wsparcie zrealizowania ustalonego na poziomie UE celu redukcji emisji gazów cieplarnianych o 40% w 2030 r. w porównaniu do 1990 r. Ze środków Funduszu korzystać będzie dziesięć państw z Europy Środkowej i Wschodniej, w których PKB *per capita* było w 2013 r. niższe niż 60% średniej UE, w tym Polska. Środki finansowe Funduszu będą przeznaczane na modernizację systemu energetycznego i zwiększenie efektywności energetycznej w ww. państwach czł.³⁴. Głównym ograniczeniem w zakresie rodzaju przedsięwzięć w ramach projektów priorytetowych, które mogą skorzystać ze wsparcia Funduszu, jest wyłączenie możliwości finansowania instalacji wytwarzających energię przy użyciu stałych paliw kopalnych³⁵.

Fundusz zasilać będą środki finansowe pochodzące ze sprzedaży przez Komisję Europejską na aukcjach uprawnień do emisji w EU ETS stanowiących 2% całkowitej puli unijnej. Będzie on zarządzany przez państwa członkowskie – beneficjentów Funduszu przy udziale Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), który będzie brał udział w wyborze projektów. Zarządzanie Funduszem zapewni także Komitet Inwestycyjny składający się z przedstawicieli 10 państw członkowskich będących beneficjentami Funduszu, 3 państw czł. niebędących beneficjentami, EBI oraz

²⁹ Dz. U. 2021 poz. 1047.

³⁰ T.j. Dz.U.2020 poz. 1077 z późn. zm.

³¹ T.j. Dz.U.2020 poz. 1219 z późn. zm.

³² Dz. Urz. UE L 76, 19.3.2018, str. 3–27 z późn. zm.

³³ Dodano nowy, obszerny rozdział 8a „Krajowy system wdrażania Funduszu Modernizacyjnego” regulujący mechanizm funkcjonowania Funduszu do ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

³⁴ <https://www.kobize.pl/pl/article/prawo/id/469/prawo-polskie>.

³⁵ Uzasadnienie do projektu ustawy, <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/0/632275854F02324BC1258699004CB4BE/%24File/1008-uzas.docx>.

przedstawiciela Komisji Europejskiej, który będzie kierował pracami Komitetu³⁶.

Funkcję Krajowego operatora Funduszu Modernizacyjnego będzie pełnił Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)³⁷. Finansowanie inwestycji ze środków Funduszu będzie odbywało się w ramach przyjętych programów priorytetowych NFOŚiGW³⁸. Lista programów priorytetowych finansowanych ze środków Funduszu przypadających Polsce będzie zatwierdzana przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW, po uprzednim uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu³⁹.

Z pełną implementacją dyrektywy 2018/410 wiązało się także wprowadzenie do ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych przepisów rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/331 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia przejściowych zasad dotyczących zharmonizowanego przydziału bezpłatnych

uprawnień do emisji w całej Unii na podstawie art. 10a dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁰, tj. przepisów o zmianie ostatecznej rocznej liczby uprawnień do emisji ze względu na zmiany związane z działaniem instalacji i przepisów o zrzeczeniu się przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji⁴¹. Nowelizacja ustanowiła procedurę stwierdzenia, że instalacja zawiesiła działalność oraz wstrzymania, w drodze decyzji ministra właściwego do spraw klimatu, wydawania uprawnień do emisji dla takich instalacji⁴².

Ponadto nowelizacja wprowadziła definicję „instalacji nowej” zgodną z art. 1 pkt 7 dyrektywy 2018/410⁴³ oraz zastąpiła obowiązek przeprowadzania co 5 lat analiz wydanych zezwoleń, który do tej pory spoczywał na organie właściwym do wydania zezwolenia⁴⁴, z możliwością dokonania tego w wybranym przez organ terminie⁴⁵.

Oczekiwania dotyczące rozwoju systemu EU ETS oraz pozostałych systemów handlu na świecie⁴⁶

W czerwcu IETA (ang. International Emissions Trading Association) za pośrednictwem PwC przeprowadziła ankietę wśród 158 swoich członków z różnych lokalizacji na całym świecie (m.in. przedstawiciele instalacji przemysłowych i producentów energii, traderów, podmiotów finansowych, fachowych serwisów). Ankieta dotyczyła funkcjonowania i rozwoju systemów handlu uprawnieniami do emisji na świecie. Ankieta

odzwierciedla nastroje w kluczowych kwestiach rozwoju systemów ETS w czasach niepewności politycznej i gospodarczej.

Ceny za emisje CO₂

Globalne oczekiwania co do wzrostów cen za emisje CO₂ na świecie w 2025 r i 2030 r. wskazują na bardzo duży optymizm. Kluczowy w tym przypadku jest wzrost światowych ambicji klimatycznych. Przewiduje się, że **ceny uprawnień EUA w EU ETS**

³⁶ Kancelaria Senatu. Biuro Legislacyjne, *Opinia do ustawy o zmianie ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz niektórych innych ustaw*, druk nr 369, 28.04.2021 r.

³⁷ Zob. art. 400b ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska.

³⁸ Zob. art. 50c ust. 1 ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

³⁹ Zob. art. 50e ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

⁴⁰ Dz. Urz. UE. L 59 z 27.02.2019, str. 8 z późn. zm.

⁴¹ Dodano Rozdział 10a „Zmiana przydzielonej liczby uprawnień do emisji”.

⁴² Art. 70b ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

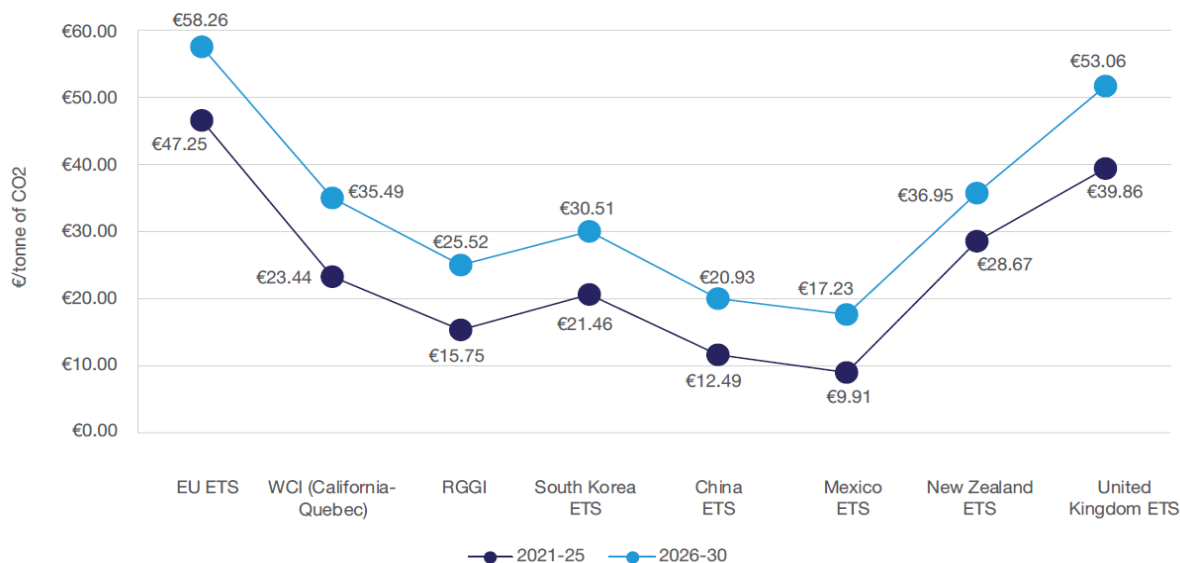
⁴³ Zob. Art. 3 pkt 8 ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

⁴⁴ Zniesiony przez art. 1 pkt 10 dyrektywy 2018/410.

⁴⁵ Zob. art. 56 ust. 1 ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

⁴⁶ https://www.ieta.org/resources/Resources/GHG_Market_Sentiment_Survey/IETA%20GHG%20Market%20Sentiment%20Survey%202021%20Report%20web.pdf

Wykres 3. Przewidywane ceny za emisje CO₂ w różnych systemach handlu na świecie w okresie 2021-2025 i 2026-2030 (pytanie w ankiecie: „Jaka będzie średnia cena uprawnień do emisji dla każdego z poniższych ETS w latach 2021-2025 i 2026-2030?”)

Źródło: GHG Market Sentiment Survey 2021 (IETA)

wyniosą średnio 47,25 EUR w latach 2021-2025 (czyli respondenci spodziewają się o ok. 15,5 EUR większych cen w tym okresie w porównaniu do zeszłego roku) i 58,26 EUR w okresie 2026-2030. Z kolei ceny uprawnień w systemie kalifornijskim mogą wynieść średnio 23,44 EUR w latach 2021-2025 oraz 35,49 EUR w latach 2026-2030. Wyniki ankiety wskazują również na mocno optymistyczne oczekiwania cenowe dla rynków emisji w Korei Południowej, Chinach, Meksyku, Nowej Zelandii, Wielkiej Brytanii i północno-wschodnich Stanach Zjednoczonych, co bardzo dobrze ilustruje Wykres 3. Trzy czwarte respondentów stwierdziło, że globalne rynki emisji CO₂ pozostały odporne na skutki COVID-19, a 74% uważa, że ożywienie gospodarcze po pandemii wzmocni światowe rynki emisji CO₂ w porównaniu z sytuacją sprzed pandemii. Jest to zgodne z zeszłorocznymi nastrojami, które wskazywały, że globalne rynki emisji CO₂ odbudują się w ciągu dwóch lat.

Większość respondentów IETA spoza UE i Ameryki Północnej oczekuje uruchomienia systemów handlu emisjami do 2026 r. w Meksyku (65%), Kolumbii (65%), Japonii (57%), Tajwanie (57%) i w Peru (50%). Najmniej respondentów wierzy w uruchomienie systemu ETS w Brazylii.

EU ETS

Już niebawem w lipcu KE przedstawi nowe propozycje w ramach pakietu Fit for 55%, które pozwolą osiągnąć cele redukcyjne UE. Uczestnicy ankiety wytypowali kluczowe priorytety dla UE, wraz z rozszerzeniem EU ETS i wprowadzeniem osobnego systemu ETS w transporcie drogowym i budynkach, jako najważniejszy element zmiany polityki klimatycznej UE, który ma pomóc osiągnąć nowy cel 55% do 2030 r. Większość respondentów jest zdania, że EU ETS powinien zostać rozszerzony o inne sektory. Jeśli chodzi o konkretne sektory, które powinny być objęte EU ETS, to respondenci wskazywali sektor morski (23%), transport drogowy (21%) oraz lotnictwo międzynarodowe (20%). Inne kluczowe elementy pakietu Fit for 55% to podniesienie liniowego współczynnika redukcji (LRF) z obecnego poziomu 2,2% oraz wdrożenie podatku granicznego CBAM. Odnośnie tego ostatniego mechanizmu, 71% respondentów popiera go jako alternatywę dla bezpłatnych przydziałów uprawnień w sektorach zagrożonych ucieczką emisji (w zeszłym roku było to 55%). Taki sam odsetek ankietowanych (71%) uważa, że CBAM zostanie wdrożony do 2025 r., a tylko 20%, że mechanizm ten zostanie wdrożony do 2023 r.

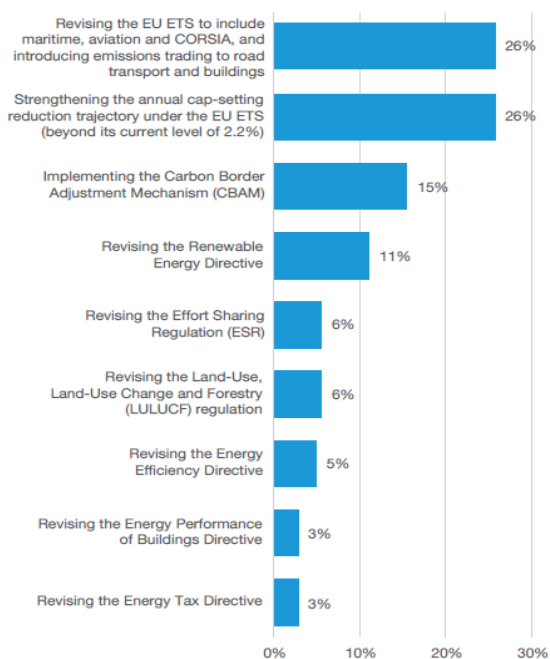
UK ETS

Brytyjski system UK ETS funkcjonuje od 1 stycznia 2021 r., natomiast handel uprawnieniami w ramach tego systemu rozpoczął się w maju 2021 r. Na początku notowania brytyjskich cen uprawnień były wyższe niż ich odpowiedniki w systemie EU ETS osiągając ponad 50 GBP/tCO₂ (58,26 EUR/tCO₂). Wielka Brytania jest otwarta na połączenie swojego ETS z innymi systemami międzynarodowymi w przyszłości. Zdaniem większości pytaných (75%) tego rodzaju połączenie z systemem EU zostanie uzgodniony do 2023 r. UK ETS uwzględnia ten sam zakres sektorowy co EU ETS i również może być rozszerzony na inne sektory. Większość respondentów (62%) spodziewa się, że nastąpi to przed 2030 r. i że będą to sektory: transport morski, międzynarodowy i drogowy.

Chiny i państwa Azji i Pacyfiku

Większość respondentów nie oczekuje nowych inicjatyw ETS w tym regionie – 24% respondentów uważa, że najbardziej podatną na wdrożenie krajowego systemu ETS jest Japonia i że zrobi to do 2022 r. Większość respondentów (57%) uważa, że systemy ETS zostaną wprowadzone na Tajwanie i w Japonii

Rysunek 1. Elementy priorytetowe pakietu Fit for 55 (pytanie w ankiecie: „Jaki powinien być obecny priorytet polityki klimatycznej UE?”)

Źródło: GHG Market Sentiment Survey 2021 (IETA)

w latach 2022-2026. Ponad jedna trzecia respondentów uważa, że w tym samym okresie zostaną wprowadzone systemy ETS w Indonezji (43%), Tajlandii (38%) oraz w Wietnamie (33%).

Dwie trzecie respondentów IETA oczekuje, że wszystkie regionalne systemy pilotażowe ETS w Chinach zostaną zintegrowane z nowo uruchomionym krajowym ETS do 2026 r. Największymi wyzwaniami dla wdrożenia ETS w Chinach są: dokończenie reform rynku energii (24%), monitorowanie, raportowanie i weryfikacja (MRV) (21%), uzgodnienie podejścia do przydziału uprawnień (21%). We wrześniu 2020 r. chiński rząd dokonał przełomowego zobowiązania do osiągnięcia neutralności emisyjnej przed 2060 r., a emisje mają osiągnąć swój szczyt przed 2030 r. Chiński krajowy ETS, który został uruchomiony w lutym 2021 r. stanowi kluczowy filar chińskiej polityki klimatycznej. Jest teraz największym światowym ETS-em, obejmującym ok. 40% krajowych emisji dwutlenku węgla. Istniejące chińskie regionalne programy pilotażowe ETS będą działać równolegle, ale oczekuje się, instalacje w nich uczestniczące będą stopniowo włączane do krajowego ETS – 29% respondentów spodziewa się tego do 2024 r., a kolejne 38% spodziewa się tego do 2026 r. Obecnie krajowy ETS obejmuje instalacje z sektora energetycznego. Oczekuje się, że dodatkowe sektory będą dodawane z czasem. Petrochemia jest postrzegana jako najbardziej prawdopodobna branża, która zostanie objęta systemem (w poprzednim raporcie był to przemysł stalowy). 35% respondentów przewiduje, że do 2023 r. nastąpi włączenie do krajowego ETS takich sektorów, jak: chemia, stal i papier.

Faza 3 koreańskiego systemu ETS została uruchomiona w 2021 r. i wprowadzono szereg nowych reform. Obejmowały one bardziej rygorystyczny limit emisji, zaktualizowano przepisy dotyczące alokacji uprawnień oraz podjęto decyzję o włączeniu pośredników finansowych i innych osób trzecich do obrotu giełdowego. Respondenci uważają, że korzystanie z międzynarodowych jednostek offsetowych było skutecznym sposobem na łagodzenie problemów, z jakimi borykał się ETS. W tym roku 57% respondentów jest przekonanych, że wykorzystywanie międzynarodowych jednostek offsetowych do rozliczenia emisji przez instalacje powinno zostać rozszerzone. Ponadto 71% respondentów stwierdziło, że włączenie firm zajmujących się

inwestycjami finansowymi i inwestorów prywatnych do obrotu giełdowego uprawnieniami zwiększy płynność w systemie ETS w Korei.

Na początku tego roku [Australia](#) formalnie zaktualizowała swoje NDC, ale utrzymała swój pierwotny cel redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o 26-28% w stosunku do poziomu z 2005 r. Australia przedstawi nowy NDC w 2025 r. z celem po 2030 r. 43% respondentów uważa, że najskuteczniejszą metodą redukcji emisji w Australii jest wprowadzenie systemu handlu uprawnieniami do emisji, natomiast 19% respondentów uważa za skuteczną metodę redukcji emisji rozwój odnawialnych źródeł energii, a 10% pobieranie podatku od emisji w całej gospodarce.

Ameryka Łacińska

Większość respondentów (65%) spodziewa się, że system ETS zostanie uruchomiony w latach 2022-2026 w [Meksyku](#) i [Kolumbii](#). Za prawdopodobne respondenci uważają, że w tych samych ramach czasowych system ETS zostanie uruchomiony w Peru (50%) i Chile (38%). Za najmniej prawdopodobne jest uruchomienie ETS w latach 2022-2026 w Brazylii (19%) i Argentynie. Pilotażowy system ETS w Meksyku, który wystartował w 2020 r., ma zacząć w pełni funkcjonować w 2023 r. Na początku 2021 r. nastąpił pierwszy przydział uprawnień. Do najważniejszych zadań, które powinny być wprowadzone w najbliższym czasie w systemie ETS w Meksyku należą: umożliwienie rozliczenia emisji jednostkami offsetowymi (uważa tak 31% respondentów) oraz rozbudowa ETS o inne sektory (23%). Zgodnie z przepisami, uruchomienie ETS w Kolumbii ma nastąpić w 2021 r., jednak prawdopodobny termin zakończenia to 2022-2026. Za najważniejsze kwestie respondenci uznają: konsultacje ze społeczeństwem i środowiskiem akademickim w sprawie oceny tworzenia przepisów ETS (38%) oraz stabilność polityczną i koordynację wewnętrzną (35%).

Ameryka Północna

Według respondentów [stan Waszyngton](#) (39%) i [Oregon](#) (29%) są dwoma stanami USA, w których nowy system handlu uprawnieniami do emisji lub połączenie z już istniejącym systemem będzie możliwe w ciągu 2-3 lat. W 2020 r. gubernator stanu Oregon wydał zarządzenie wykonawcze nakazujące

ograniczenie emisji i redukcje dla dużych emitentów i paliw transportowych, zgodnie z proponowanymi przez państwo celami redukcyjnymi na 2035 r. i 2050 r., ale bez handlu. Projekt zasad był wydany w maju 2021 r., a start programu nastąpi w styczniu 2022 r. Stan Waszyngton uchwalił przepisy ustanowienia ogólnostanowego systemu handlu uprawnieniami do emisji w 2023 r. W systemie cap-and-trade w [Kalifornii](#) respondenci wskazali na dwa najważniejsze problemy systemu, którymi są zmniejszenie jednostek offsetowych (30% respondentów) do rozliczenia emisji z 8% do 4% w okresie 2021-2025 oraz rozszerzenie systemu po 2030 r. (19%). W grudniu 2020 r. stany [Massachusetts](#), [Connecticut](#), [Rhode Island](#) i [Waszyngton DC](#) ogłosiły, że dołączą do Programu Inicjatywy na rzecz Transportu i Klimatu TCI-P (ang. *the Transport & Climate Initiative Programme*), który jest systemem handlu uprawnieniami do emisji dla transportu drogowego. Pierwszy, 3-letni okres rozliczeniowy systemu rozpocznie się w 2023 r., a uczestnicy systemu będą musieli zgłosić swoje emisje w 2022 r. Wpływy z aukcji uprawnień do emisji CO₂ przeznaczone na inwestycje w niskoemisyjny transport i infrastrukturę. Według respondentów ankiety, najchętniej do programu TCI-P dołączy [Nowy Jork](#) (27%), do końca 2021 r., a następnie [New Jersey](#) (17%) i [Maryland](#) (15%). Prezydent USA Joe Biden wykorzystał Szczyt Liderów w sprawie klimatu w kwietniu 2021 r. jako okazję do zwrócenia się do krajów o zwiększenie ambicji ich NDC i podniósł amerykański cel redukcji na 2030 r. do 50-52% poniżej poziomów z 2005 r. Według prawie połowy (47%) ankietowanych respondentów prezydent Biden prawdopodobnie wprowadzi cenę emisji dwutlenku węgla w USA. Wśród tych respondentów 46% oczekuje federalnego ETS zamiast podatku węglowego (31%) lub planów stanowych (23%). Jednak wyzwania polityczne związane z wprowadzeniem federalnego systemu handlu uprawnieniami do emisji mogą sprawić, że będzie to trudne do zrealizowania.

Podczas szczytu przywódców w sprawie klimatu w kwietniu 2021 r. premier [Kanady](#) Justin Trudeau zobowiązał się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w Kanadzie do 2030 r. o 40-45% w stosunku do poziomów z 2005 r., co stanowi wzrost w stosunku do poprzedniego celu o 30% w porównaniu z tym samym harmonogramem. Jest również wyższy niż oczekiwany zakres

32-40% redukcji emisji, który zastosowano w tegorocznym badaniu. Jednak większość respondentów (52%) uważa, że Kanada będzie wymagać dostępu od rynków międzynarodowych, aby osiągnąć zaktualizowany cel NDC na 2030 r. Spośród nich połowa przewiduje, że Kanada formalnie zezwoli na wykorzystywanie międzynarodowych jednostek offsetowych do 2025 r. Kanadyjska strategia klimatyczna opiera się na federalnym systemie ochronnym cen emisji dwutlenku węgla. Jeśli prowincje i terytoria Kanady nie wdrożą równoważnego lub bardziej rygorystycznego systemu cen emisji dwutlenku węgla, federalny mechanizm ochronny cen emisji dwutlenku węgla nakłada na nie ustaloną cenę federalną. Od 2019 r., od chwili uruchomienia systemu, cena federalna wzrastała o 10 CAD⁴⁷/t CO₂ rocznie do 40 CAD/t CO₂ w 2021 r. Kanadyjski rząd federalny

zapropozował niedawno, aby począwszy od 2023 r. federalna cena emisji dwutlenku węgla wzrastała o 15 USD/t CO₂ rocznie do 170 CAD/t CO₂ do 2030 r. Po wydaniu orzeczenia kanadyjskiego Sądu Najwyższego z marca 2021 r., w którym stwierdzono, że federalne przepisy dotyczące cen emisji dwutlenku węgla są zgodne z konstytucją, 60% respondentów oczekuje, że większość lub wszystkie przyszłe systemy ETS prowincji i terytoriów Kanady osiągną równoważność z federalnym systemem do 2030 r. Niepewność wokół systemów offsetowych zarządzanych na szczeblu prowincjonalnym i ich równoważności z federalnym mechanizmem ochronnym jest uważana za największe wyzwanie dla wdrożenia kanadyjskiego federalnego systemu offsetowego (35%).

Tabela 3. Najnowsze ceny uprawnień do emisji CO₂ w systemach ETS na świecie

System ETS	Cena/t ekw. CO ₂ **	Data	Źródło
California-Quebec	18.80 USD	19.05.2021	California Air Resources Board
Chińskie pilotażowe ETS:			
- Beijing	36.00 CNY ¹ (5.64 USD)	23.03.2021	Tanjiaoyi News Service (Chinese)
- Chongqing	24.76 CNY (3.88 USD)	23.03.2021	
- Guangdong	36.41 CNY (5.70 USD)	23.03.2021	
- Shanghai	41.50 CNY (6.50 USD)	23.03.2021	
- Hubei	30.35 CNY (4.75 USD)	23.03.2021	
- Shenzhen	5.31 CNY (0.83 USD)	23.03.2021	
- Tianjin	24.00 CNY (3.76 USD)	23.03.2021	
- Fujian	8.19 CNY (1.28 USD)	22.03.2021	
EU ETS	51.90 EUR (63.35 USD)	03.06.2021	European Energy Exchange
Korea Płd.	13 550 KRW ¹ (12.19 USD)	03.06.2021	Korea Exchange
Nowa Zelandia	37.90 NZD ¹ (27.43 USD)	03.06.2021	CommTrade New Zealand
RGGI	7.60 USD*	03.03.2021	RGGI, Inc.
Szwajcaria	39.25 EUR (47.91 USD)	10.03.2021	Schweizer Emissionshandelsregister

*Cena za krótką tonę CO₂; krótka tona = 0,91 metrycznej tony

**Do przeliczenia na USD wykorzystano kurs z dn. 3 czerwca 2021 r.

Źródło: Opracowanie KOBiZE na podstawie International Carbon Action Partnership (ICAP) - <https://icapcarbonaction.com/en/newsletter-archive/ mailing/view/listid-0/ mailingid-194/ listtype-1>

⁴⁷ Dolar kanadyjski

▶ Stan zaawansowania negocjacji klimatycznych przed szczytem COP26 w Glasgow

W dniach 31 maja - 17 czerwca odbyły się nieformalne sesje organów pomocniczych ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC): Organu Pomocniczego ds. Wdrażania (Subsidiary Body on Implementation) oraz Organu Pomocniczego ds. Doradztwa Naukowego i Technologicznego (Subsidiary Body on Scientific and Technological Advice (SBSTA) UNFCCC. Przed wybuchem pandemii COVID-19 i związanym z nią zawieszeniem międzynarodowych negocjacji klimatycznych z początkiem 2020 roku spotkania międzysesyjne organów pomocniczych UNFCCC odbywały się w Bonn (Niemcy), w maju lub czerwcu, a ich celem było przygotowanie kolejnych wersji projektów decyzji i sprawozdań z prac organów pomocniczych i innych ukonstytuowanych ciał (ang. constituted bodies) konwencji, które następnie były przyjmowane podczas dorocznej konferencji stron konwencji (Conference of the Parties, COP). W 2020 roku sesje negocjacyjne zostały zastąpione przez odbywające się w Internecie dialogi klimatyczne (ang. climate dialogues). Strony konwencji i Porozumienia paryskiego mają jednak nadzieję, że przełożony z grudnia 2020 roku na listopad roku bieżącego COP26 w Glasgow odbędzie się, zgodnie z planami prezydencji brytyjskiej. Stąd podczas założenia nieformalnej sesji, której wyniki nie mogą, zgodnie z zastrzeżeniami stron, zostać uznane za postęp w negocjacjach a jedynie za nieformalną wymianę opinii, Sekretariat konwencji przy współpracy facilitatorów i z pełnym poparciem przewodniczących SBI oraz SBSTA starał się o osiągnięcie postępu w tych punktach prac SBI i SBSTA, które uważane są za niekontrowersyjne lub otwierające proces niewymagający rozstrzygnięcia podczas sesji online, jak np. V ramowy przegląd budowania potencjału w krajach rozwijających się. Podczas przygotowania sesji Sekretariat konwencji musiał zaplanować spotkania w ten sposób, by negocjatorzy z poszczególnych stref czasowych mogli w nich uczestniczyć na tych samych warunkach. Toteż w każdym z trzech tygodni rozmów przesuwane były terminy spotkań, pozwalające negocjatorom na uczestniczenie w rozmowach w godzinach popołudniowych, nocnych lub wcześniej rano. Przed sesją biura

ONZ-towskiej agencji Programu Rozwoju (UNDP) w krajach rozwijających się zostały poproszone o oddanie do dyspozycji negocjatorom w państwach rozwiniętych, w miarę zgłaszanych potrzeb, pomieszczeń wyposażonych w szybkie łącze internetowe na czas trwania sesji. Ponadto negocjatorzy z Afryki zgromadzili się osobiście w Sharm-el-Sheikh w Egipcie, gdzie prowadzili koordynację na poziomie regionalnym i uczestniczyli w spotkaniach wirtualnych jako grupa. W związku z sukcesem tego spotkania Egipt będzie mógł w imieniu grupy afrykańskiej wystąpić z ofertą zorganizowania COP27 w 2022 roku.

Mimo tego, że spotkania odbywały się zgodnie z programem prac SBI oraz SBSTA, wyniki sesji nie mają statusu prawnego, a rozmowy prowadzone przez negocjatorów nie były negocjacjami, w związku ze sprzeciwem szeregu państw, związanym z ograniczeniami w możliwościach pełnego udziału w wirtualnych spotkaniach. Dopiero kolejne sesje z udziałem osobistym negocjatorów będą mogły zakończyć się ewentualnymi decyzjami. Rzeczywiście zarówno różne, czasem zaskakujące pory spotkań online, jak i trudności z połączeniem były czynnikami ograniczającymi wystąpienia poszczególnych negocjatorów, a czasami również niektórych facilitatorów z krajów rozwijających się. Uczestnicy niekiedy zgłaszali również facilitatorom problemy ze zrozumieniem niektórych wystąpień. Niektóre spotkania, przypadające na godziny nocne lub poranne w Europie, zniechęcały do udziału obserwatorów, którzy zwykle domagają się możliwości zabrania głosu na spotkaniach, w których mogą uczestniczyć, podczas gdy w formacie spotkania wirtualnego niekiedy nie zgłaszali się do wypowiedzi. Jednakże Sekretariat UNFCCC poinformował, że liczba delegatów stron uczestniczących w sesji online przewyższała liczbę zwykle uczestniczących w sesji w Bonn lub w COP negocjatorów o 2400 osób. Związane jest to z ograniczeniem finansowania udziału delegacji z państw rozwijających się z budżetu, którym zarządza Sekretariat konwencji do czterech osób. Tyle często liczą delegacje z państw rozwijających się. Udział w spotkaniach online był ograniczony nie ceną biletu i kosztami pobytu, a możliwością uzyskania dostępu do Internetu, należy więc oczekiwać, że COP

w Glasgow, o ile nie zostanie przesunięty lub odwołany z przyczyn wyższych, będzie sesją hybrydową, z udziałem zarówno delegacji państw, jak i większej liczby ekspertów wspierających głównych negocjatorów za pośrednictwem łączy internetowych.

Głównymi tematami, które omawiano były artykuł 6 (ryunki i podejścia pozarynkowe), adaptacja, *loss and damage*, globalny przegląd, wspólne ramy (czasowe), transparentcja oraz budżet sekretariatu. W związku z założeniem, że sesja nie będzie sesją negocjacyjną i służyć ma wyłącznie wymianie informacji oraz podsumowaniu dotychczasowych prac i przygotowaniu negocjatorów do COP wyniki tej sesji można uznać za mało zadowalające. Aczkolwiek należy wspomnieć, że w kilku punktach, do których należało budowanie potencjału, negocjatorzy zgodzili się, by facilitatorzy (w rzeczywistości Sekretariat) przygotowali tekst mogący stać się w Glasgow podstawą do przyjęcia decyzji w sprawie przeglądu ram dla budowania potencjału państw rozwijających się, z zastrzeżeniem, że ostateczna decyzja o kontynuowaniu dalszych prac nad decyzją w oparciu o ten tekst będzie podjęta na początku sesji w Glasgow. W większości pozostałych kwestii negocjatorzy odmawiali konsekwentnie wyjścia poza przedstawienie swoich stanowisk. Poza oficjalnym programem sesji SBI i SBSTA odbyło się szereg spotkań ciał konwencji oraz spotkania w formacie warsztatów, jak forum durbańskie, warsztaty Kornivia na temat rolnictwa, czy warsztaty na temat finansów. Zgodnie z obawami większości ekspertów, kwestie rynków, które omawiano podczas tej sesji, pozostają nierozstrzygnięte, rozbijając się o brak konsensusu w sprawie przeniesienia lub umorzenia jednostek wygenerowanych w ramach Protokołu z Kioto do wykorzystania w ramach mechanizmów tworzonych w kontekście artykułu 6 Porozumienia oraz brak wspólnych punktów w odniesieniu chociażby do kwestii podwójnego liczenia. Negocjatorzy ograniczyli się do przedstawienia swoich wcześniejszych stanowisk i mimo przeznaczenia na spotkania dotyczące rynków większej liczby godzin, niż w przypadku niektórych innych tematów, uważa się, że negocjacje dotyczące artykułu 6 wobec utrwalonych rozbieżności nie zakończą się w Glasgow.

Tematy związane z adaptacją pojawiały się w różnych kontekstach. Odbyła się sesja „Programu prac Nairobi w zakresie

skutków, wrażliwości i adaptacji do zmian klimatu” w ramach SBSTA, natomiast w ramach SBI omawiano w punkcie programu prac na temat „spraw dotyczących krajów najslabiej rozwiniętych” i „krajowych planów adaptacyjnych”, a także podczas dyskusji wokół czwartego przeglądu funduszu adaptacyjnego. Państwa rozwijające się widzą globalny cel adaptacyjny i istotniejszą rolę adaptacji jako środek do uzyskania większego wsparcia finansowego ze strony państw rozwiniętych. Pojawiło się wiele opinii zarówno ze strony przedstawicieli grupy skupiającej wszystkie państwa rozwijające się (G-77), jak i organizacji pozarządowych, że adaptacji i jej finansowaniu w krajach rozwijających się poświęcono podczas tego spotkania zdecydowanie za mało czasu. Związane z adaptacją kwestie strat i szkód, czyli nieuniknionych skutków zmian klimatu, do których nie można się dostosować (*loss and damage*) pojawiły się w programie SBI poprzez dyskusję wokół sprawozdania komitetu wykonawczego warszawskiego międzynarodowego mechanizmu ds. strat i szkód (Warsaw International Mechanism for loss&damage) oraz wstępnych dyskusji wokół przyszłej roli i zasadach funkcjonowania Sieci Santiago ds. strat i szkód, która ma być mechanizmem zapewniającym krajom rozwijającym się wsparcie techniczne w tym zakresie i które zostało powołane podczas chilijskiego COP odbywającego się w zastępstwie w Madrycie w 2019 roku (stąd nazwa, nawiązująca do stolicy Chile).

Kilka godzin spotkań poświęcono przygotowaniom stron i ciał konwencji służących Porozumieniu paryskiemu do pierwszego globalnego przeglądu ambicji (Global Stocktake), który rozpocznie się po COP26 i zakończy podczas COP28 w 2023 roku. Celem globalnego przeglądu w ramach Porozumienia paryskiego, który będzie odbywał się cyklicznie, co pięć lat, jest wspólne określenie przez strony porozumienia poziomu osiągniętej wspólnie ambicji działań na rzecz osiągnięcia globalnego długoterminowego celu porozumienia (global long-term goal, LTG). Mechanizm zwiększania ambicji w ramach Porozumienia paryskiego polega na tym, że po podsumowaniu dotychczasowych wysiłków podjętych przez strony porozumienia w ramach zgłoszonych przez nie krajowych wkładów do porozumienia, NDC (ang. Nationally Determined Contributions),

strony zgłaszają kolejne wkłady, dostosowując swoje ambicje do konieczności zwiększenia wysiłków prowadzących do wspólnego osiągnięcia celu porozumienia. Podstawą do dyskusji wokół globalnego przeglądu ambicji, który jest jednym z mniej kontrowersyjnych punktów negocjacji, był opublikowany przed spotkaniem dokument nieformalny (non-paper) przewodniczących SBI i SBSTA, zawierający zestaw pytań do dyskusji, dotyczących takich tematów, jak przeszłe i obecne trendy emisji gazów cieplarnianych oraz bariery finansowe, z jakimi borykają się kraje podatne na zagrożenia (vulnerable countries).

Omawiano również m.in. kwestie okresowego przeglądu długoterminowego celu UNFCCC (periodic review). Jest to drugi przegląd celu konwencji. W Cancun w 2010 roku, strony konwencji uzgodniły, że jej cel z celu ogólnego powstrzymania zmian klimatu zostanie zmieniony na tzw. cel temperaturowy, to jest cel powstrzymania globalnych zmian klimatu na poziomie, który powstrzyma wzrost globalnej średniej temperatury na poziomie 2 stopni Celsjusza powyżej poziomu w okresie preindustrialnym.

W wyniku pierwszego przeglądu, zakończonego w 2015 roku, cel ten został nieznacznie zmieniony przez COP21 w Paryżu na cel powstrzymania wzrostu globalnej temperatury na poziomie poniżej 2 stopni, z dążeniem do utrzymania wzrostu globalnej średniej temperatury na poziomie 1,5 stopnia Celsjusza. Był to wynik kompromisu, który udało się osiągnąć między państwami nawołującymi do zwiększenia wspólnej ambicji stron konwencji i przyjęcia celu 1,5 stopnia a państwami, które uważają cel 2 stopni za wystarczająco ambitny. Biorąc pod uwagę to, że cel 1,5 stopnia, który jeszcze w 2015 roku wydawał się osiągalny, staje się coraz bardziej nieoczywisty, drugi przegląd raczej nie prześcignie w ambicji tego pierwszego. Od 2020 roku dwukrotnie odbył się zorganizowany dialog ekspertów (structured experts dialogue, SED), będący elementem przeglądu, który będzie kontynuowany w Glasgow.

Innym tematem poruszonym podczas zwołań w zastępstwie sesji negocjacyjnej w Bonn czerwcowych rozmów online były wspólne ramy czasowe krajowych wkładów do Porozumienia (NDCs). Mają one zostać ujednolicone od 2031 roku, a do tego

czasu strony powinny uzgodnić, czy NDCs będą zobowiązaniami pięcioletnimi, czy też dziesięcioletnimi. Inne ramy czasowe, aczkolwiek pojawiły się we wstępnych wkładach do Porozumienia zakomunikowanych przez strony w 2015 i 2016 roku, nie są brane pod uwagę. Za okresem 5-letnim przemawia, poza argumentami państw, którym zależy na ambicji wkładów, pięcioletni cykl globalnego przeglądu ambicji Porozumienia (Global Stocktake). UE należy do tych państw, które chcą przyjęcia 10-letniego okresu obowiązywania NDCs, z uwzględnieniem okresowego przeglądu ambicji w odstępie 5 lat, co jest opcją kompromisową.

Omawiano również kwestie okresowego przeglądu ram dla budowania potencjału dla państw rozwijających się oraz rozpoczęcia okresowego przeglądu ram dla budowania potencjału dla państw w okresie transformacji (ang. economies in transition, EITs), podczas którego aktywnością wykazała się broniąca tego statusu delegacja Białorusi.

Niewielki postęp w negocjacjach, a raczej jego brak, jest niepokojący dla przyszłej Prezydencji COP26, czyli Wielkiej Brytanii, która po Brexicie stara się o uzyskanie na forum międzynarodowym znaczącego miejsca i wybrała do tego celu kwestie polityki klimatycznej i związanych z tym tematem międzynarodowych negocjacji. Fiasko COP26 byłoby więc dla W. Brytanii poważnym ciosem. Dlatego też Brytyjczycy postulują zorganizowanie kolejnych konsultacji online na różne, trudne tematy (np. Artykułu 6), a także zastanawiają się nad możliwością zorganizowania dodatkowej sesji negocjacyjnej z udziałem negocjatorów przed COP26. Kwestia zwołania dodatkowej sesji nie została jeszcze rozstrzygnięta i ze względu na dynamiczną sytuację w związku z pandemią, prawdopodobnie do niej nie dojdzie. Wielka Brytania jest jednak zdeterminowana w dążeniu do zorganizowania COP w Glasgow, w związku z czym zaoferowała przekazanie szczepionek wszystkim chętnym delegatom (oferta ta jest skierowana głównie do krajów rozwijających się.) Ponadto przyspieszono otwarcie COP26, który ma zacząć się już 30 października.

▶ Negocjacje nad wdrożeniem Artykułu 6 Porozumienia z Paryża

Negocjacje nad implementacją Artykułu 6 Porozumienia z Paryża (PP) trwają nieprzerwanie od samego przełomowego szczytu w stolicy Francji w roku 2015. Te trudne rozmowy międzynarodowe miały przynieść rezultat już podczas konferencji COP24 w Katowicach i stanowić jeden z elementów pakietu implementacyjnego P, ale pozostawiły w nim wyrwę, a Strony nadal nie mogą dojść do porozumienia.

Artykuł 6 PP ma regulować na poziomie Konwencji Klimatycznej (UNFCCC) zasady współpracy międzynarodowej tam, gdzie implementacja zobowiązań (tzw. NDC – Nationally Determined Contributions) Stron ma się odbywać na podstawie mechanizmów rynkowych. Ma on przejąć niejako schedę po znanych z Protokołu z Kioto (PzK) mechanizmach elastycznych, a mianowicie Międzynarodowym Handlu Emisjami (artykuł 17 PzK) oraz mechanizmom projektowym CDM i JI (artykuły 12 i 6 PzK odpowiednio). Najistotniejszy obecnie problem leży w zakresie zróżnicowania zobowiązań Stron (NDC) i braku przyjętych wytycznych w odniesieniu do artykułu 6 PP. Co oznacza, że Strony nie mogą zaliczać sobie na poczet realizacji swoich NDC wyników mitygacyjnych osiąganych w innych krajach, które teoretycznie mogłyby ulegać transferom (PP wprowadza pojęcie ITMO – Internationally Transferred Mitigation Outcomes).

Czerwcowe sesja negocjacyjna pod Konwencją Klimatyczną, prowadzona w trybie wirtualnym, miała zbliżyć Strony do długo wyczekiwane porozumienia w kwestii Artykułu 6, gdzie wielu obserwatorów nadal liczy na osiągnięcie wymiernego rezultatu podczas COP26 w Glasgow. Same rozmowy Stron, chociaż przebiegały w konstruktywnej atmosferze, trudno jest jednak określić mianem rewolucyjnych. Widać wyraźnie te same podziały pomiędzy głównymi graczami, które doprowadziły m.in. do fiaska rozmów w Katowicach i w Madrycie. Nawet podczas zamykających ww. sesję negocjacyjną konferencji prasowych Sekretarz UNFCCC Patricia Espinosa zaznaczyła, że nie widać było żadnych przełomów w tych trudnych obradach. Podczas tych samych konferencji, przyszli szefowie COP26 w Glasgow, a więc

prezydencja brytyjska podkreślała, że będzie chciała natchnąć negocjatorów Artykułu 6 poprzez wyraźne zaangażowanie sektora politycznego. Służyć temu mają konsultacje ministerialne zapowiedziane przez Brytyjczyków na lipiec, które oprócz innych elementów negocjowanych obecnie na agendzie UNFCCC będą w dużej mierze skupiać się właśnie na możliwości implementacji Artykułu 6 PP. Wyznaczeni do prowadzenia rozmów w tym temacie ministrowie Singapuru oraz Norwegii mają nadać odpowiedni kurs i wytyczne polityczne, które umożliwią osiągnięcie długo oczekiwanego przełomu. Należy przy tym zaznaczyć, że podobne próby były już podejmowane na ostatniej prostej przed poprzednimi szczytami klimatycznymi, a o randze wcześniejszego zaangażowania politycznego w temat Artykułu 6 PP niech świadczy chociażby fakt prób interwencji Sekretarza Generalnego ONZ, który w Katowicach miał podejmować próby nakłaniania Stron do ustępstw celem osiągnięcia porozumienia.

Jakkolwiek zakończą się ambitne próby mediacji przez prezydencję nadchodzącego szczytu klimatycznego w Glasgow, spektrum nierozwiązanych kwestii na stole negocjacyjnym pozostaje szerokie. Do głównych kwestii spornych można zaliczyć m.in.:

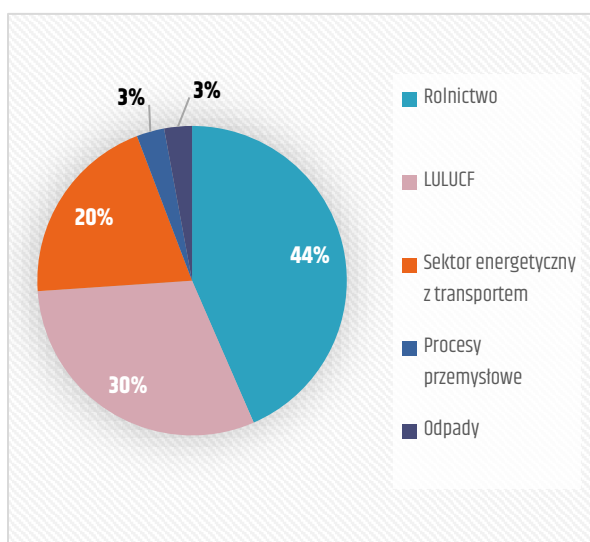
- ▶ kwestię podatku „share of proceeds”, który miałby być nakładany na transferowane międzynarodowo jednostki i kredyty, a miałby zasilać fundusze adaptacyjne;
- ▶ kwestię możliwości rozliczania przy pomocy transferów międzynarodowych również zobowiązań niewyrażonych w metrykach gazów cieplarnianych;
- ▶ kwestię podwójnego liczenia redukcji emisji, w szczególności pomiędzy ogólnymi wytycznymi rozliczania transferów międzynarodowych (artykuł 6.2 PP), a nowym mechanizmem rynkowym (artykuł 6.4 PP);
- ▶ kwestię przejścia pomiędzy PzK i PP (tzw. tranzycja), czyli los wydanych w ramach PzK jednostek i kredytów oraz zarejestrowanych projektów.

Polityka klimatyczna Kenii⁴⁸

Przed konferencją COP21 w Paryżu Kenia zobowiązała się, w ramach wkładów do nowego porozumienia, tzw. INDC (ang. *Intended Nationally Determined Contributions*), do redukcji emisji do 2030 r. o 30% w stosunku do scenariusza referencyjnego BAU z możliwością jego zwiększenia przy dostępie do rozwoju technologii i jej transferu oraz dostępu do międzynarodowych

zasobów finansowych. Kenia zaktualizowała swój NDC⁴⁹ 24 grudnia 2020 r. zwiększając do 32% cel redukcji emisji GC do 2030 r., w porównaniu ze scenariuszem BAU, w oparciu o własne zasoby krajowe. Rzeczywisty cel redukcji będzie zależał od międzynarodowego wsparcia w postaci finansowania, inwestycji, rozwoju technologii i jej transferu.

Wykres 4. Udział poszczególnych sektorów w całkowitej emisji gazów cieplarnianych Kenii dla 2010 r., w [%]

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie danych z *Second National Communication to the UNFCCC*, 2015 r.

Na podstawie danych z raportu *Second National Communication to the UNFCCC* z 2015 r., całkowita emisja GC w 2010 r. wyniosła około 69 Mt ekw. CO₂. Największym emitentem GC był sektor rolnictwa, który odpowiadał za ok. 44% całkowitej emisji Kenii. Emisje z LULUCF i sektora energetycznego miały udział w całkowitej emisji Kenii odpowiednio 30% i 20% (wykres 4). Tabela 4 i wykres 5 przedstawiają emisje gazów cieplarnianych z podziałem na sektory w latach 1995-2010 oraz prognozy emisji na lata 2015-2030. Głównym emitentem gazów cieplarnianych Kenii jest rolnictwo, które w 2010 r. wyemitowało ok. 30 Mt ekw. CO₂. Emisja w tym sektorze pozostała na tym samym poziomie, co w 1995 r. Sektor energetyczny z transportem wyemitował w 2010 r. ok. 17 Mtekw. CO₂. Emisje w tym sektorze wzrosły o ok. 75% w stosunku do 1995 r.

Tabela 4. Emisje gazów cieplarnianych Kenii z podziałem na sektory w latach 1995-2010 i prognozy na lata 2015-2030, w [Mt ekw. CO₂]

Sektory	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Rolnictwo	30	23	26	30	32	34	36	39
LULUCF	12	21	18	21	26	25	23	20
Sektor energetyczny z transportem	8	10	10	14	17	32	49	67
Procesy przemysłowe	1	1	1	2	3	4	5	6
Odpady	1	1	2	2	2	3	3	4
Razem	52	56	57	69	80	98	116	136

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie danych z *Second National Communication to the UNFCCC* 2015 r.

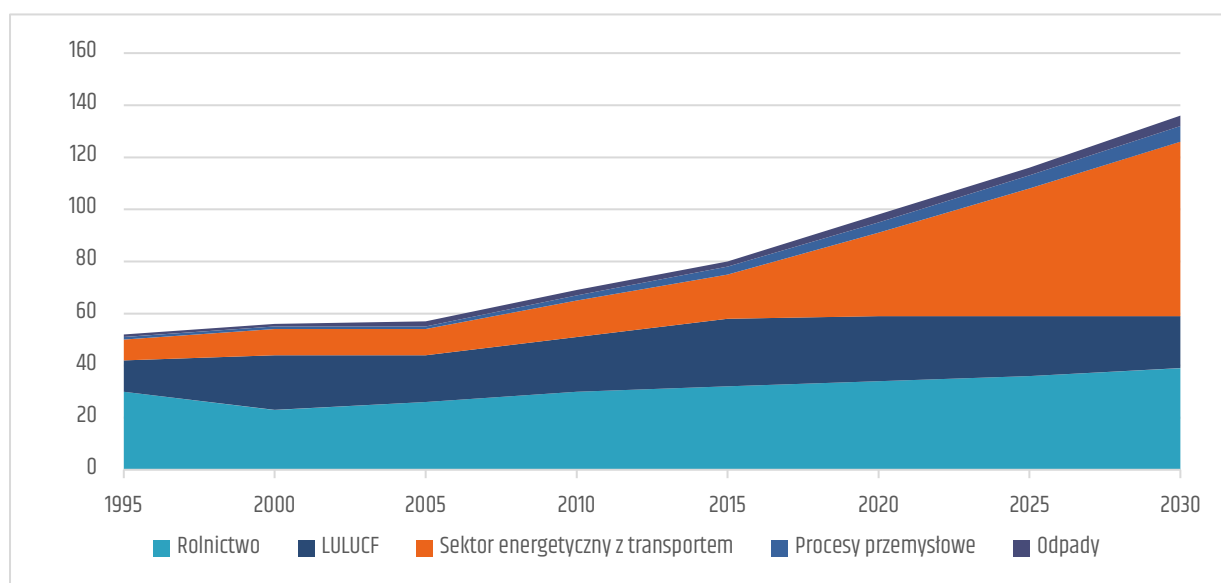
⁴⁸ <https://climateactiontracker.org/countries/kenya/>

⁴⁹ [https://www4.unfccc.int/sites/ndcstaging/PublishedDocuments/Kenya%20First/Kenya%27s%20First%20NDC%20\(updated%20version\).pdf](https://www4.unfccc.int/sites/ndcstaging/PublishedDocuments/Kenya%20First/Kenya%27s%20First%20NDC%20(updated%20version).pdf)

W 2016 r. rząd Kenii przyjął Ustawę o Zmianach Klimatu, która stanowi ramy dla promowania niskoemisyjnego rozwoju gospodarczego odpornego na zmiany klimatu. Ustawa upoważnia rząd do opracowania Krajowego Planu Działań na rzecz Zmian Klimatu (NCCAP) i aktualizowania go co pięć lat. Najnowszy NCCAP obejmuje okres 2018-2022⁵⁰, a jego głównym celem jest kierowanie działaniami na rzecz klimatu w tych latach i wspieranie wdrażania NDC w Kenii. W ramach NCCAP przedstawiciele sektorów określają działania priorytetowe na kolejny okres 5 lat. Zgodnie z NCCAP na lata 2018-2022 priorytetowym działaniem łagodzącym dla sektora dostaw energii elektrycznej jest rozwój 2,4 GW energetyki odnawialnej i wycofanie trzech elektrociepłowni o łącznym potencjale redukcji 9,89 Mt ekw. CO₂. Przyszłość energetyczna Kenii aktualnie znajduje się na rozdrożu. Choć energia odnawialna stanowi 85% zainstalowanej mocy, niewiele brakuje do celu rządu, polegającego na całkowitym zasilaniu energetyką odnawialną do 2020 r., Kenia nadal nie porzuciła planów budowy elektrowni węglowych, które są obecnie wstrzymane i czekają na decyzję Trybunału.

Najnowszy plan Ministerstwa Energii dotyczący dostaw energii elektrycznej na lata 2017-2037 zawiera rozdział dotyczący implikacji różnych scenariuszy dla emisji, ale nie ma odniesienia do sektorowego celu NDC. Zgodnie z LCPDP przewiduje się, że emisje zostaną zredukowane do prawie zera w 2030 r. w porównaniu ze wzrostem do 44,7 Mt ekw. CO₂ w 2030 r., jak wskazano w linii bazowej NDC. Wynika to przede wszystkim ze znacznie niższych prognoz zapotrzebowania na energię oraz ograniczonej wielkości produkcji z nowych mocy węglowych. Sektor energetyczny jest na dobrej drodze do przekroczenia celu redukcji emisji NDC do 2030 r. Celem sektora energetycznego jest zmniejszenie emisji o 6,5 Mt ekw. CO₂ do 2030 r., co odpowiada 14% całkowitej redukcji emisji Kenii. Sektor transportu jest jak dotąd jedynym sektorem, który opublikował roczny raport na temat wyników i postępów działań na rzecz klimatu, zgodnie z wymogami ustawy o zmianach klimatu. Zgodnie z NCCAP 2018-2022, raporty obejmują działania, jakie sektor transportu podejmuje w celu zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, aby osiągnąć sektorowy cel redukcji 3,7 Mt ekw. CO₂ w stosunku do poziomu bazowego NDC w 2030 r. Osiągnięcie celu sektorowego redukcji odpowiada poziomowi emisji 18,9 Mt ekw. CO₂ w 2030 r.,

Wykres 5. Emisje gazów cieplarnianych Kenii z podziałem na sektory w latach 1995-2010 i prognozy na lata 2015-2030, w [Mt ekw. CO₂]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych z *Second National Communication to the UNFCCC*, 2015 r.

⁵⁰ <https://www.lse.ac.uk/GranthamInstitute/wp-content/uploads/2018/10/8737.pdf>

w porównaniu z 22,6 Mt ekw. CO₂ w scenariuszu bazowym NDC. Strategia Ministerstwa Rolnictwa na rzecz Inteligentnego Rolnictwa Klimatycznego 2017-2026 jest uważana za narzędzie do wdrażania działań redukcyjnych w sektorze rolnictwa w ramach wkładu do NDC Kenii. Zgodnie z obecną ścieżką emisji z rolnictwa, przewiduje się, że bezwzględne emisje spadną do 31,6 Mt ekw. CO₂ do 2030 r., co oznacza spadek o 10 Mt ekw. CO₂ w 2030 r. poniżej poziomu bazowego NDC i umożliwi sektorowi osiągnięcie celu redukcji emisji NDC do 2030 r.

W 2019 r. moc zainstalowana w Kenii wynosiła 2,65 GW, przy obciążeniu szczytowym 1,91 GW. W miksie energetycznym Kenii dominuje energetyka odnawialna (ponad 85% mocy zainstalowanej w 2019 r.), przy czym geotermia i energetyka wodna stanowią odpowiednio 45% i 28% całkowitej mocy zainstalowanej. Udział energetyki wiatrowej znacznie wzrósł

z 0,3% w 2018 r. do 14% w 2019 r. Wynika to głównie z uruchomienia farmy wiatrowej Lake Turkana, największego projektu energetyki wiatrowej w Afryce i największej prywatnej inwestycji w historii Kenii. W 2018 r. rząd ogłosił, że do końca 2020 r. kraj będzie w całości zasilany zieloną energią. Cel ten nie został w pełni osiągnięty, ponieważ elektrownie ciepłe nadal stanowią 10% mocy zainstalowanej. Kenia, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r., planuje uruchomienie systemu handlu uprawnieniami do emisji ETS. Władze Kenii zamierzają ustanowić Kenijski Bank Zielonych Inwestycji, aby finansować projekty w takich obszarach, jak energia odnawialna, efektywność energetyczna, ekologiczny transport i oczyszczanie ścieków. Emisje CO₂ w Kenii z produkcji energii wzrastały w latach 2000-2016, a od 2016 r. pozostawały w dużej mierze stabilne.

▶ Najważniejsze informacje z innych systemów ETS

- ▶ **1 czerwca** – Japonia planuje uruchomić platformę handlu zielonymi certyfikatami w listopadzie 2021 r. *Green Investment Promotion Organisation*, w skład której wchodzi banki, będzie certyfikować energię elektryczną wytwarzaną z odnawialnych źródeł energii i sprzedawać certyfikaty firmom na nowym rynku. Wpływy ze sprzedaży zostaną przeznaczone na zakup energii odnawialnej, w celu obniżenia rachunków za energię elektryczną. Japonia zamierza zwiększyć udział OZE w swoim miksie energetycznym do 22-24% w 2030 r. (18% w 2020 r.), a do 2050 r. planuje uczynić z OZE główne źródło energii. Kraj rozważa zwiększenie udziału OZE w swoim miksie energetycznym do 2030 r. do 35-39% (w tym hydroenergetyka). [[link](#)]
- ▶ **1 czerwca** – Korea Południowa zobowiązała się podnieść cel redukcji emisji gazów cieplarnianych (GHG) do 2030 r. o 24,4%, w porównaniu z poziomem z 2017 r. Kraj dąży do osiągnięcia neutralności emisyjnej do 2050 r. Ponadto Korea

Południowa zakończyła finansowanie elektrowni węglowych za granicą i wprowadziła podatek węglowy. [[link](#)]

- ▶ **1 czerwca** – Według australijskiego Departamentu Przemysłu, Nauki, Energii i Zasobów, emisja gazów cieplarnianych w Australii spadła o 5% w 2020 r. (-26,1 Mt ekw. CO₂) do 499 Mt ekw. CO₂. Emisje GHG z sektora energetycznego spadły o 4,9%, ale nadal stanowiły jedną trzecią całkowitej emisji GHG w Australii. Ponadto emisje lotne z paliw (10% całkowitych emisji GHG w 2020 r.) zmniejszyły się o 8,8%, częściowo ze względu na niższą produkcję węgla, a emisje z transportu (18% całkowitych emisji GC w 2020 r.) zmniejszyły się o 12,1% z powodu COVID-19. W 2020 r. emisje gazów cieplarnianych w Australii były o 20,1% niższe niż w 2005 r. (rok odniesienia dla Porozumienia paryskiego). Kraj zobowiązał się do zmniejszenia emisji o 26-28% do 2030 r. w stosunku do poziomu z 2005 r. [[link](#)]

- ▶ **2 czerwca** – Angola przedstawiła nowy wkład ustalony na poziomie krajowym NDC (ang. *Nationally Determined Contributions*). Kraj zobowiązuje się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych (GC) do 2025 r., poniżej scenariusza BAU (ang. *business as usual*) o 14% przy wykorzystaniu zasobów krajowych (cel bezwarunkowy) lub o 24% przy wsparciu międzynarodowym (cel warunkowy). Realizacja celu redukcji emisji (bezwarunkowego) może pomóc zaoszczędzić 15,4 Mt ekw. CO₂/rok w 2025 r., a realizacja celu warunkowego redukcji emisji może pomóc zaoszczędzić kolejne 11,1 Mt ekw. CO₂/rok (całkowite oszczędności 26,5 Mt ekw. CO₂/rok w 2025 r.). Zmieniony NDC ma na celu osiągnięcie emisji na poziomie 82,4 Mt ekw. CO₂ do 2025 r., podczas, gdy pierwszy INDC z 2015 r. przewidywał emisje na 2025 r. na poziomie 113 Mt. W 2015 r. Kraj ratyfikował Porozumienie paryskie, a w sierpniu 2020 r. emisje CO₂ związane z energią w Angoli wzrosły o 5% w 2019 r. do 20 Mt CO₂. [[link](#)]
- ▶ **3 czerwca** – Chorwacja przyjęła strategię niskoemisyjnego rozwoju kraju do 2030 r. z perspektywą do 2050 r. Strategia zakłada redukcję emisji z poziomu z 1990 r. w dwóch scenariuszach: 33,5% do 2030 r. i 56,8% do 2050 r. Według pierwszego oraz do 36,7% do 2030 r. i 73,1 lub 80% do 2050 r. według drugiego scenariusza. Zgodnie z dokumentem, jako część UE, Chorwacja przyjęła cel neutralności klimatycznej do 2050 r., który został określony w ramach Europejskiego Zielonego Ładu, jednak według niej będzie on trudny do osiągnięcia przy obecnie dostępnej wiedzy i technologiach. Chorwacja przygotowuje scenariusz zerowej emisji netto do 2050 r. po ogłoszeniu szczegółów realizacji unijnych celów klimatycznych. Osiągnięcie celu bardziej ambitnego, który zakłada redukcję emisji o 80% do 2050 r. w stosunku do 1990 r. wiąże się z dużymi wyzwaniami. Ministerstwo Środowiska Chorwacji poinformowało, że opracuje pięcioletni plan działań na rzecz realizacji strategii, który będzie zawierał działania na rzecz osiągnięcia wyższego poziomu redukcji
- emisji do 2030 r. i osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. [[link](#)]
- ▶ **10 czerwca** – Emisje GC w Korei Południowej spadły o 7,3% w 2020 r., do 649 Mt ekw. CO₂ (tj. -10,9% w porównaniu ze szczytem w 2018 r. wynoszącym 729 Mt ekw. CO₂). Emisje gazów cieplarnianych zostały zmniejszone przez sektor energetyczny i przemysłowy (odpowiednio o -7,8% i -7,1%). W sektorze elektroenergetycznym emisje ogółem spadły o 12,4% z powodu czasowych przestojów elektrowni węglowych, spowodowanych niższą produkcją energii z węgla oraz z powodu zwiększonej produkcji energii odnawialnej. Emisje z sektora transportowego (w tym w sektorze energetycznym) zmniejszyły się o 4,1% dzięki ograniczeniu podróży (ograniczenia związane z COVID-19) i stosowaniu pojazdów niskoemisyjnych. Emisje powiązane z mieszkalnictwem wzrosły tylko o 0,3%, podczas gdy emisje z sektora biznesu i sektora publicznego spadły o 9,9%. W sektorze przemysłowym (-7,1%) zmniejszona aktywność dotknęła branże energochłonne, takie jak chemia (7,6% spadek emisji GC), stal (-2,5%) i cement (-8,9%). Średnia cena uprawnień wynosiła w 2019 r. 29 500 KRW⁵¹/t CO₂ (25,2 USD/t CO₂) i wzrosła w 2020 r. do 30 200 KRW/t CO₂ (25,4 USD/t CO₂). Ze względu na spadek emisji w południowokoreańskim systemie handlu uprawnieniami do emisji (KETS) jest nadpodaż uprawnień i 19 kwietnia 2021 r. ustalono tymczasową cenę minimalną dla uprawnień, która będzie zmieniana w miarę wzrostu cen uprawnień. [[link](#)]
- ▶ **21 czerwca** – Filipiny rozważają ustanowienie systemu handlu uprawnieniami do emisji, obejmującego sektor energetyczny. System ustali limit emisji CO₂, jaki będą mogli generować producenci energii elektrycznej. Opcja uruchomienia ETS jest bardziej preferowana, niż ustanowienie podatku od emisji. Filipiny zobowiązały się do zmniejszenia GC do 2030 r. o 75%, z czego 2,71% jako bezwarunkowe, a 72,29% jako warunkowe, w porównaniu ze scenariuszem BAU, zakładającym emisje gazów cieplarnianych w 2030 r. na poziomie 3 340 Mt ekw. CO₂.

⁵¹ Won południowokoreański

W 2020 r., moc zainstalowana na Filipinach wyniosła 28,3 GW (10,8 GW z węgla, 5,5 GW z gazu i 4,3 GW z ropy). [\[link\]](#)

- ▶ **23 czerwca** – Maroko uaktualniło swój wkład ustalony na poziomie krajowym NDC. Kraj zobowiązuje się do redukcji GC do 2025 r. o 18,3% przy użyciu zasobów krajowych (cel bezwarunkowy) lub o 45,5% przy wsparciu międzynarodowym (cel warunkowy), poniżej scenariusza BAU. Nowy scenariusz BAU obejmuje dodatkowe podsektory przemysłu: produkcję cementu i produkcję fosforanów. Całkowity koszt działań zmniejszających emisje w krajowym NDC szacuje się na 38,8 mld USD, w tym 21,5 mld USD na działania warunkowe. Zgodnie z Narodową Strategią Energetyczną Maroka do 2030 r. odnawialne źródła energii będą stanowić 52% zainstalowanej mocy w kraju. W swoim pierwszym NDC wydanym we wrześniu 2016 r. Maroko zobowiązało się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o 17% przy wykorzystaniu zasobów krajowych lub o 42% przy wsparciu międzynarodowym, poniżej scenariusz BAU. Ponadto rząd potwierdził zamiar wykorzystania rynków międzynarodowych do osiągnięcia swoich celów. [\[link\]](#)
- ▶ **28 czerwca** – Chiny opóźniają rozpoczęcie handlu na rynku uprawnień. Handel w chińskim krajowym systemie handlu uprawnieniami do emisji nie rozpocznie się, zgodnie z planem, w miesiącu czerwcu, potwierdziła w poniedziałek giełda dwutlenku węgla w Szanghaju. Urzędnicy giełdy potwierdzili w poniedziałek mediom, że na platformie nie będzie handlu przed 1 lipca, ale nie podali żadnych dalszych informacji. Krajowy system ETS wszedł w życie w lutym 2021 r., ale jest opóźniony z powodu problemów technicznych. Giełda i Ministerstwo Środowiska poinformowały, że opóźnienie jest spowodowane problemem fałszowania danych, który spowodował, że urzędnicy wstrzymali sprawę na czas przeprowadzania dodatkowych kontroli. Chiny pierwotnie zamierzały uruchomić swój krajowy rynek emisji w 2017 r., ale ostatecznie zostało to przełożone z wielu powodów, w tym niepewnych danych historycznych

dotyczących emisji i zmian personalnych na wysokim szczeblu w agencjach rządowych pilotujących program. Niektórzy przewidują, że rozpoczęcie handlu może potrwać nawet do trzech miesięcy. Ministerstwo Środowiska Chin poinformowało stowarzyszenia branżowe producentów aluminium i stali, aby pomogły w opracowaniu planów alokacji uprawnień CO₂, informując, że sektory te zostaną wkrótce włączone do krajowego systemu handlu uprawnieniami do emisji. W zeszłym miesiącu Ministerstwo Środowiska poprosiło Federację Materiałów Budowlanych o pomoc w przygotowaniu planu alokacji dla producentów cementu. Nie ma harmonogramu, kiedy nowe sektory zostaną wprowadzone na rynek handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla, chociaż niektórzy obserwatorzy twierdzą, że przyszły rok jest najbardziej prawdopodobną opcją. Objętych systemem ETS jest 2 225 elektrowni, które emitują blisko 4,5 mld ton CO₂ rocznie. Gdy wszystkie docelowe gałęzie przemysłu będą uczestniczyć w systemie, całkowite emisje regulowane przez chiński ETS przekroczą 8 mld ton. Petrochemia, chemikalia, celuloza i papier oraz lotnictwo krajowe również znajdują się na liście sektorów, które zostaną włączone do systemu do 2025 r. [\[link\]](#), [\[link\]](#)

- ▶ **28 czerwca** – Minister Finansów Indonezji przedstawił rządową propozycję zmiany przepisów podatkowych, w tym wprowadzenia podatku węglowego w wysokości 75 IDR⁵² (0,0552 USD) za kg ekw. CO₂, co odpowiada 5,18 USD/t ekw. CO₂. Indonezja rozważa wprowadzenie podatku od CO₂ dla sektorów energochłonnych, takich jak celuloza i papier, cement, wytwarzanie energii elektrycznej i petrochemia. Od marca Ministerstwo Energii i Surowców Mineralnych uruchomiło pilotażowy system handlu uprawnieniami do emisji dla elektrowni węglowych, który początkowo będzie trwał do sierpnia. Indonezja, duży producent węgla, ropy naftowej i gazu, byłaby drugim po Singapurze krajem Azji Południowo-Wschodniej, który prawdopodobnie wprowadzi podatek węglowy. Kraj zobowiązał się zmniejszyć emisje gazów cieplarnianych do 2030 r. o 29% poniżej poziomu BAU

⁵² Rupia indonezyjska

(bez dodatkowych warunków), a przy wsparciu międzynarodowym nawet o 41%. Indonezja deklaruje osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2070 r. [\[link\]](#)

- ▶ **29 czerwca** – Rząd Australii wybrał CCS (ang. *carbon capture storage*), jako jedną z pięciu technologii, w które zamierza zainwestować w ciągu następnego dziesięciolecia, a następnie polecił regulatorowi czystej energii opracowanie metody uzyskiwania australijskich jednostek offsetowych ACCU (ang. *Australian Carbon Credit Units*) dla projektów CCS. W projekcie metody zaproponowano 25-letni okres kredytowania dla projektów CCS, ale wykluczono przyznawanie ACCU za składowanie dwutlenku węgla w celu zwiększonego wydobycia ropy lub gazu oraz za projekty, które wiążą się z bezpośrednim wychwytywaniem CO₂ z powietrza. Wprowadzenie jednostek offsetowych dla CCS

▶ Pozostałe informacje

- ▶ **Światowa podaż jednostek offsetowych:** z danych publikowanych przez Sekretariat Konwencji Klimatycznej (UNFCCC) wynika, że w czerwcu nie zarejestrowano projektów CDM, co oznacza, że w sumie zarejestrowanych zostało 7 854 projektów CDM (ang. *Clean Development Mechanism* – mechanizm czystego rozwoju). Liczba jednostek CER wydanych do końca czerwca wyniosła ok. 2 095,49 mln, a więc w ciągu tego miesiąca wydano 2,5 mln jednostek CER. Natomiast liczba jednostek wydanych w związku z realizacją działań programowych CDM (PoA)⁵³ na koniec czerwca osiągnęła poziom 41,9 mln jednostek, czyli w ostatnim miesiącu wydano ok. 2,35 mln jednostek. [\[link\]](#)
- ▶ Przegląd wybranych instalacji związanych z gazem ziemnym w niektórych państwach członkowskich UE wykazał wiele przypadków wycieku metanu. Choć unijne regulacje prawne nie nakładają jeszcze na przedsiębiorstwa restrykcji dotyczących tego gazu, to jednak będzie to konieczne,

jest kontrowersyjne, ponieważ wielu obserwatorów twierdzi, że zachęca do dalszego korzystania z paliw kopalnych i będzie umożliwiała firmom naftowym i gazowym zarabianie na kompensacji jednostek offsetowych z projektów CCS. Firma naftowo-gazowa Santos poinformowała, że w ramach projektu Moomba może co roku składować pod ziemią około 1,7 Mt ekw. CO₂ rocznie, a w zeszłym roku ogłosiła swoje plany zabezpieczenia prawa do generowania ACCU dla tej działalności. Firma Santos chce importować CO₂ z krajów takich jak Japonia i Korea Południowa, które nie mają wystarczającego potencjału do składowania dwutlenku węgla i uzyskiwać jednostki offsetowe za składowanie tego CO₂ w Australii. Projekt metody uzyskiwania ACCU trafił do konsultacji społecznych do 27 lipca i ma zostać sfinalizowany przed końcem roku. [\[link\]](#)

ponieważ stanowi on po dwutlenku węgla drugie największe źródło efektu cieplarnianego. Stosując nagrania w podczerwieni, organizacja pozarządowa *Clean Air Task Force (CATF)* stwierdziła ulatnianie się metanu w 123 przypadkach instalacji związanych z gazem i ropą naftową, zlokalizowanych w Austrii, Czechach, Niemczech, Rumunii, Węgrzech, Włoszech, a także w Polsce. Dokonano jedynie rejestracji zaistnienia wycieków, bez pomiarów ilościowych ulatniającego się gazu. Przedsiębiorstwa będą zobowiązane do monitorowania i raportowania swoich emisji metanu, a także będą miały w większym stopniu wykrywać wycieki, naprawiać je i im przeciwdziałać. Oprócz incydentalnych przypadków ulatniania się metanu ze zbiorników gazu, terminali gazu skroplonego (LNG), stacji pompujących czy gazociągów, w sektorze energetycznym metan jest uwalniany w szybach wentylacyjnych, a także spalany w pochodniach. Komisja Europejska zamierza naciskać na

⁵³ ang. *Programme of Activities (PoA)* – działania programowe obejmują realizację wielu pojedynczych projektów, które łączy wspólna procedura zatwierdzania, a dodawanie kolejnych projektów odbywa się bez konieczności

ich nowego zatwierdzania, co prowadzi do obniżenia kosztów (więcej nt. CDM PoA: <http://cdm.unfccc.int/ProgrammeOfActivities/index.html>)

przedsiębiorstwa w sektorach wydobywczych i energetycznych, w celu ograniczenia i eliminacji ulatniania się gazu. Jednakże ocenia się, że zarówno w Rosji jak i Stanach Zjednoczonych ma miejsce znaczna ilość wycieków metanu. [\[link\]](#)

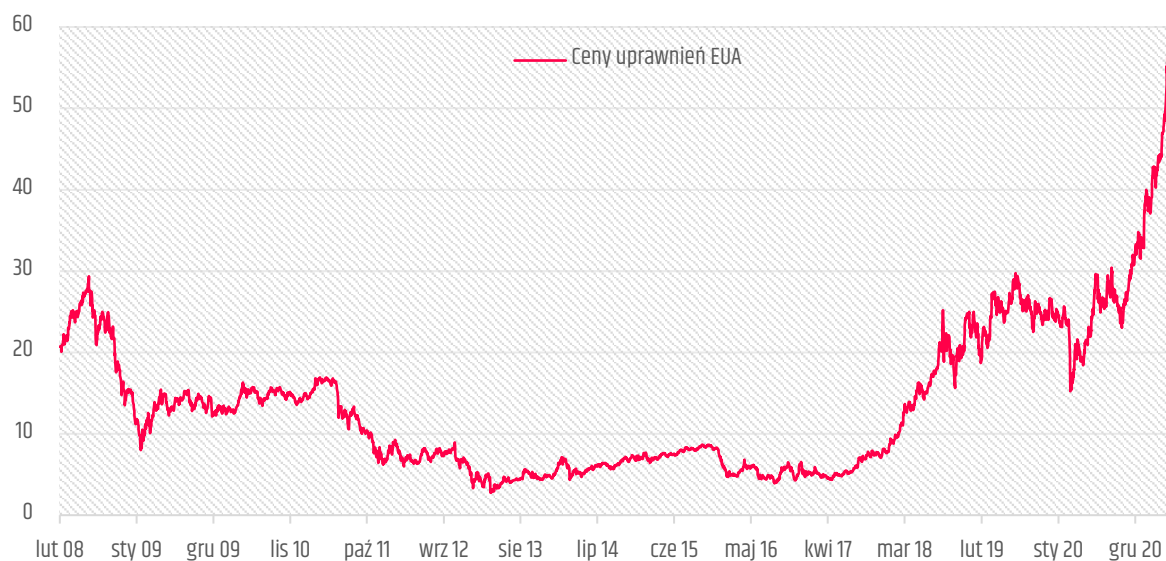
- ▶ W dniu 14 czerwca w wyniku referendum przeprowadzonym w Szwajcarii wyborcy odrzucili (56,1% głosujących było przeciw) propozycję dotyczącą nowego prawa, które miało pomóc w osiągnięciu celu ograniczenia emisji dwutlenku węgla zgodnie z zobowiązaniami przyjętymi w ramach

Porozumienia paryskiego w sprawie zmian klimatu. Rezultatem referendum jest porażka szwajcarskiego rządu, który w nowym prawie zaproponował m.in. zwiększenie dopłat do paliwa samochodowego i nałożenie opłat na bilety lotnicze. Odrzucenie propozycji nowego prawa oznacza, że teraz Szwajcarii będzie trudno osiągnąć swój cel na 2030 r., polegający na zmniejszeniu emisji dwutlenku węgla do połowy poziomu z 1990 r. oraz osiągnięcia celu neutralności netto do 2050 r. [\[link\]](#)

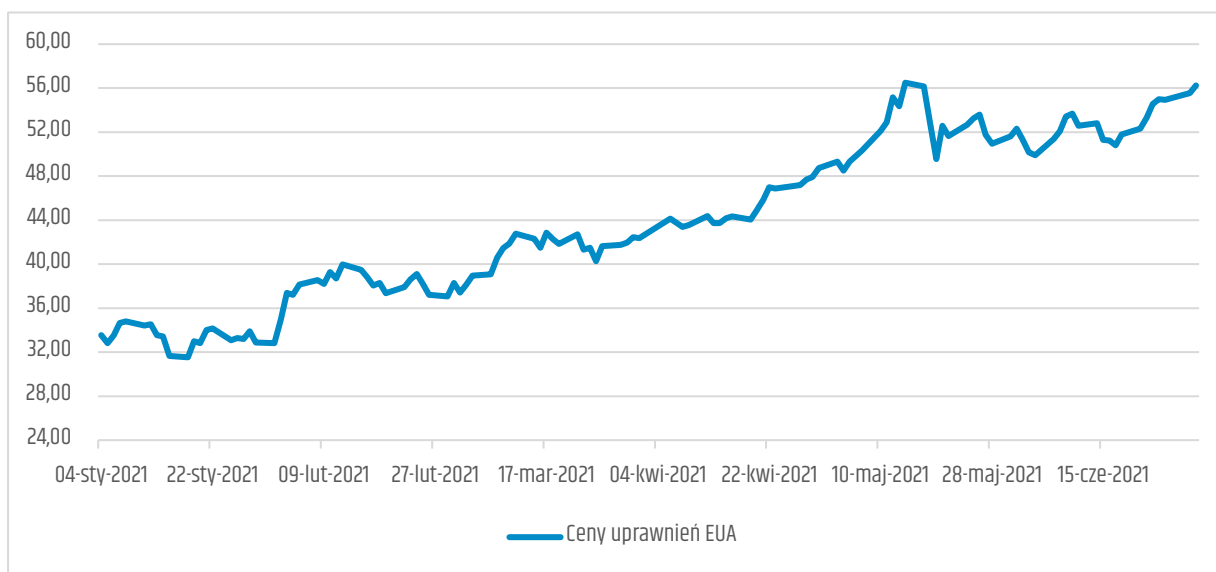
Tabela 5. Kalendarium najważniejszych wydarzeń w lipcu 2021 r.

Dzień	Wydarzenie
1 lipca	Słowenia przejmuje Prezydencję w UE
5-8 lipca	Sesja plenarna Parlamentu Europejskiego w Luxemburgu
14 lipca	Publikacja przez KE pakietu „Fit for 55”
12, 14 lipca	Posiedzenie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) w PE
15 lipca	Posiedzenie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE) w PE
1, 5, 7, 15, 16, 19, 23, 27, 28 lipca	Posiedzenie Grupy Roboczej Rady UE ds. Środowiska
6, 8, 12, 13, 15, 19, 22, 29 lipca	Posiedzenie Grupy Roboczej Rady UE ds. Międzynarodowych Aspektów Środowiska
20-21 lipca	Nieformalne spotkanie Ministrów Środowiska UE
W lipcu	<p>Terminy aukcji uprawnień EUA/EUAA w UE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ EEX: od 7 do 29 lipca (co tydzień w środę) - krajowa aukcja polskich uprawnień EUA – 2,575 mln (start od 9:00 do 11:00): ▶ EEX: od 1 do 29 lipca (poniedziałek, wtorek i czwartek) - unijna aukcja uprawnień EUA (+ EFTA): 3,288 mln EUA/na aukcję (start od 9:00 do 11:00) i 7 lipca unijna aukcja uprawnień lotniczych 0,614 mln EUAA (start od 13.00 do 15.00) ▶ EEX: od 2 do 30 lipca (piątek) - krajowa aukcja niemiecka, do sprzedaży: 2,651 mln EUA/aukcje (start od 9:00 do 11:00)

Wykres 6. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w latach 2008-2021 [w EUR]

Wykres 7. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w 2021 r. [w EUR]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych o cenach z giełdy Bluenext (od 26 lutego 2008 do 11 czerwca 2008 r.), rynku OTC (do dnia 10 czerwca 2009 r.) i giełdy ICE/ECX, Bluenext, EEX, Nordpool (od 11 czerwca 2009 r. do końca grudnia 2012 r.) oraz na podstawie danych giełdy ICE/ECX, EEX (poczynając od 1 stycznia 2013 r.).

Celem zobrazowania sytuacji na rynku EU ETS, a także zmienności ceny uprawnień do emisji, zdecydowaliśmy się na cykliczne umieszczanie w Raporcie z rynku CO₂ wykresów pokazujących główny trend cenowy uprawnień do emisji. Prezentowany w obecnym Raporcie z rynku CO₂ wykres 6 obejmuje okres od lutego 2008 r. do czerwca 2021 r. Natomiast na wykresie 7 przedstawiono zakres zmienności cenowej w 2021 r.

Niniejszy dokument może być używany, kopiowany i rozpowszechniany, w całości lub w części, wyłącznie w celach niekomercyjnych i z zachowaniem praw autorskich, w szczególności ze wskazaniem źródła ich pochodzenia.

Działalność KOBiZE jest finansowana ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Kontakt:

Zespół Strategii, Analiz i Aukcji

Krajowy Ośrodek Bilansowania
i Zarządzania Emisjami

Instytut Ochrony Środowiska -
Państwowy Instytut Badawczy

ul. Chmielna 132/134

00-805 Warszawa

e-mail: raportCO2@kobize.pl

W celu otrzymywania bezpośrednio numerów „Raportu z rynku CO₂” zachęcamy Państwa do zapisywania się do naszego newslettera:

NEWSLETTER